І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: BArcly 7-5337
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: 435-8740

РІК LXXIV. Ч. 50. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 21-го БЕРЕЗНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 21, 1967 No. 50. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Понеділок, 20 березня, 1967

В АМЕРИЦІ

150 КОНҐРЕСМЕНІВ ВИСЛАЛИ ЛИСТА до головного прокуратора Ремсі Кларка, щоб він діяв на основі звіту Палатної Комісії, яка ствердила, що конґресмен Адам Клейтон Повелл, зловживав публічними фондами, фальшував посвідки на видатки на транспорт та предкладав фальшиві звіти про виміну грошей. Палата позбавила Повелла становища конґресмена 1-го березня; 11-го квітня мають відбутися нові вибори в окрузі Повелла. 150 конґресменів хочуть спричинити, що до того часу Департамент Справедливости почне судові кроки проти Повелла. Повелл заповів, що в квітну неділю прибуде до Ню Йорку, хоч йому грозить заарештування, але цього не зробив. Його нюйоркські виборці мали парадно вітати Повелла, але це не сталося, бо він не приїхав.

ТРИ СУДДІ В НЮ ОРЛІНСІ, Луїзіяна, вирішили, що окружний прокуратор Джім Гаррісон має досить даних на те, щоб оскаржити Клея Л. Шо в тому, що він належав до змови, щоб вбити президента Джана Ф. Кеннеді 22-го листопада 1963-го року. Карний Суд в повіті Періш в Ню Орлінсі перевів чотириденні переслухання, під час яких 29-річний, колишній наркоман, Вернон Бонді зізнав, що Шо, Освалд і померлий Дейвід В. Феррі змовлялися вбити Кеннеді. Суд залишив Шо на волі за кавцією 10.000 дол. Адвокати оскарженого здивовані рішенням суду, на їх думку немає доказів вини їх клієнта.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ПРОСИВ ГУБЕРНАТОРІВ про підтримку у В'єтнамській війні, бо боявся, що республіканські губернатори на конференції в Білому Домі можуть його не підтримати. Але і демократичні й республіканські губернатори прихильно відгукнулися на тост, який підніс губернатор із Колорадо республіканець Джан А. Лав, і який підтримав губернатор Ню Йорку республіканець Нелсон А. Рокефеллер. Тост бажав Президентові успіху в його поїздці на Далекий Схід, де будуть говорити про війну у В'єтнамі. Рокефеллер сказав, що Президент потребує підтримки губернаторів і підтримки всього народу та цілої країни.

110 НАУКОВЦІВ ІЗ 7-ОХ ДЕРЖАВ будуть досліджувати ті перші зразки „землі", які американські астронавти привезуть із Місяця. Національна Аеронавтична і Космічна Адміністрація вже найменувала 96 американських науковців, які репрезентують 21 університет, два промислові концерни, три приватні інституції та 10 урядових лябораторій. Астронавти мають привезти на Землю 50 фунтів матерії, яка має відбути 30-денний кварантин в лябораторії у Гюстоні в Тексасі. 9-ох науковців найменовано з Англії, трьох із Німеччини і по одному з Канади, Японії, Фінляндії і Швайцарії.

СЕНАТОР ЧАРЛЗ Г. ПЕРСІ відмовився заперечити, що він буде старатися про номінацію на республіканського кандидата на президента в 1968-му році. Іллинойський сенатор заявив журналістам, що він дав обіцянку республіканцям із Небраски дозволити у стейтових правиборах, які відбудуться 14-го травня 1968 р., ставити себе як кандидата на президента. Персі сказав: „Хто знає? А може я схочу затримати моє прізвище у правиборах для якогось іншого кандидата, а не для себе". Персі ґадає, що це „неінтеліґентно і невідповідально" вже тепер зрікатися кандидатури в 1968 році.

У СВІТІ

ПІВДЕННОВ'ЄТНАМСЬКА КОНСТИТУАНТНА АСАМБЛЕЯ прийняла під час своєї сесії в суботу 18-го березня ц. р. одноголосно текст нової конституції Південного В'єтнаму. Під час гарячої дискусії, члени конституанти погодилися подекуди на запропоновані військовою хунтою поправки, зокрема в тих справах, що стосувалися передачі в руки вибраного на основі конституції нового цивільного уряду. Зараз на другей день, в неділю 19-го березня, військова хунта затвердила прийнятий конституантою текст конституції. Увійде в силу нова конституція тридцять днів після її офіційного проголошення, що відбудеться правдоподібно в квітні 1967 року.

У ВІДПОВІДЬ НА ВИКИНЕННЯ ДВОХ СОВЄТСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ З ПЕЙПІНҐУ, совєтський уряд викинув з Москви двох комунокитайських дипломатів, обвинувачуючи їх в організуванні „антисовєтських дій". Одержали наказ покинути територію СССР перший секретар комунокитайської амбасади в Москві Міяо Чун і третій секретар Ґсу Лін. Повідомлення про викинення комунокитайських дипломатів було проголошене ТАСС-ом в суботу 18-го березня ц. р. Двох совєтських дипломатів викинено з Пейпінґу за те, що вони мали нібито переслідувати китайських службовців, зайнятих у совєтській амбасаді.

ПІД ЧАС ВІДВІДИН АЛМА-АТИ, СТОЛИЦІ СОВЄТСЬКОГО КАЗАХСТАНУ, колишній віце-президент ЗДА Ричард М. Ніксон мав декілька зустрічей із совєтськими робітниками. В розмовах з Ніксоном вони виявляли своє „обурення" в'єтнамською війною і вимагали, щоб ЗДА вивели негайно свої збройні сили з В'єтнаму. Ніксон мав змогу оглянути також деякі фабрики і підприємства в Алма-Аті. В деяких із них він порозумівався з робітниками еспанською мовою, що її знав дехто із тих робітників, які працювали на Кубі.

У СОМАЛІЛЕНДІ, ДОТЕПЕРІШНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ КОЛОНІЇ В АФРИЦІ, проведено всенародний плебісцит в справі майбутнього державного становища цієї країни. Згідно із тимчасовими підрахунками, яких 60 відсотків голосуючих заявилося за тим, щоб Франція продовжувала виконувати свій мандат над Сомалілендом. Провідники сомалілендського незалежницького руху обвинувачують французьке правління, що воно сфальшувало висліди плебісциту і що „народ буде продовжувати свою боротьбу проти Франції".

ПІВНІЧНОВ'ЄТНАМСЬКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ РЕЖИМ відкинув у своїй заяві, проголошеній в неділю 19 березня, ще раз будь-яку можливість мирових переговорів у справі В'єтнаму. У заяві засуджено американські мирові пропозиції, як „димову заслону" для поширення війни. На думку північнов'єтнамських комуністів, ЗДА мусять припинити взагалі свою „аґресію" і вивести всі свої збройні сили з В'єтнаму.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ЗАКУПИТЬ на 500 мільйонів дол., себто кругло 2 більйони н. м. американські державні бонди, платні за 4-5 років. Це буде велика полекша для американського платничого балянсу, дармащо кошти утримання війська ЗДА в Західній Німеччині сягають найменше 600 мільйонів дол. річно. Зате відпав давніший плян, за яким Західня Німеччина мала закупити в ЗДА товарів на 675 міл. дол. річно.

Президент дозволив видати $791,000,000 на будову автострад

Вашинґтон. — Президент Джансон дозволив видати суму $791,000,000 на будову автострад та на морґеджі, щоб скріпити економіку країни, яка виявляє сповільнений темп розвитку. Ці фонди були затримані минулого року Урядом тому, що економіка ЗДА виявляла інфляцційний тиск. Тепер темп збільшення економіки сповільнився, і Уряд дозволив видати ці заморожені фонди, щоб підтримати рух в економіці. Колишній голова Ради Економічних Дорадників за президентури Д. Д. Айзенгавера д-р Артур Ф. Бирнс заявив в Ню Йорку, що можливість економічної знижки щотижня „стає яснішою". Але директор бюджету Чарлз Л. Шулці заперечує це і твердить, що економіка ЗДА „здорова". Але і він не перечив тому, що додаткові федеральні витрати матимуть корисний вплив на збільшення темпу економічного росту. Тиждень тому Президент просив Конґрес, щоб скасував припинення податкових полегш для бизнесменів, які вони мали від інвестицій у свої підприємства. Палата вже привернула ці податкові полегші бизнесменам, а Сенат має їх в найближчому часі схвалити.

Уряд відкладає справу об'єднання двох Департаментів

Вашинґтон. — Президент відкликав на неозначений час справу об'єднання двох Департаментів Праці і Торгівлі в один Департамент Економічних Справ. Президент не зрікається свого пляну, тільки його відкладає, бо виникла була сильна опозиція зорганізованого робітництва проти ліквідації Департаменту Праці. Президент передав цю справу Дорадчому Комітетові в справі політики праці. Уряд заявляє, що об'єднання двох департаментів зовсім не позбавило б робітництва голосу в найвищому адміністраційному тілі — Кабінетові Президента. Цей Комітет зачне працювати в половині квітня. Він буде обмірковувати справу об'єднання Департаментів під тим кутом, щоб зорганізоване робітництво та малі бизнесмени мали запевнення, що їхні інтереси не будуть занедбані, коли буде зорганізований один Департамент Економічних Справ. Особи, що стоять близько до Уряду, запевняють, що Президент не хоче зрезиґнувати з тієї справи, яка повинна бути вирішена ще на цій сесії. Представники великого бизнесу підтримують урядовий плян, але деякі з них займають невтральне становище.

Палата схвалила податкові полегші для промисловців

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів 16-го березня більшістю 386-ох голосів до 2-ох схвалила податкові полегші для промисловців, які вкладають інвестиції в розбудову фабрик та фабричного устаткування. Ці податкові полегші були припинені аж до 1-го січня 1968-го року в жовтні 1966-го року на те, щоб сповільнити темп збільшення економіки та спинити інфляційний тиск. Тепер економіка збільшується в повільнішому темпі, і президент Джансон просив 9-го березня Конґрес привернути бизнесменам податкові привілеї, і Палата тиждень пізніше це схвалила. Тепер цей проєкт іде до Сенату, де переслухання в цій справі мають початися вже в понеділок 20го березня.

Багаті негри організують мільйоновий фонд на оборону громадянських прав

Ню Йорк. — 47 багатих і впливових громадян негритянського походження, між якими є багаті бизнесмени та професоналісти, зорганізували одномільйоновий фонд, який має бути зужитий щороку на те, щоб обороняти громадянські права негритянського населення та тих білих, які почуваються покривдженими в ділянці громадянських прав. Досі багаті негри стояли осторонь тієї боротьби, яку їхні співгромадяни вели в обороні своїх прав. Тепер вони приєднуються до цієї боротьби і плянують знайти одну тисячу своїх співгромадян, які щороку готові були б жертвувати по одній тисячі долярів на оборону всіх тих, негрів і білих, які не можуть користати з однакових прав, що їм ґарантує Конституція цієї країни. Ця акція провідних негрів звернена проти тих екстремістів серед негритянського населення, які, як Чорна сила, обороняючи своїх чорних співгромадян, одночасно виступають проти чорного населення. Новозорганізований Оборонний і Виховний Фонд не звернений проти білого населення, бо з цього зможуть користати і ті білі американці, які потребуватимуть фондів на свою оборону.

У відбиванковому турнірі СУАСТ-Схід взяло участь 18 дружин

В днях 18-го і 19-го березня в залі Української Централі в Пассейку, Н. Дж., відбувся відбиванковий турнір за першість СУАСТ-Схід, делеґатури Української Спортової Централі Америки і Канади на Сході ЗДА. Організатором цьогорічного турніру СУАСТ-Схід була Головна Управа СУМА, а господарем Осередок СУМА ім. ген. М. Тарнавського в Пассейку. В турнірі взяло участь 18 дружин, в тому 6 дівочих, 8 хлоп'ячих та 4 сеньйорів. Разом було 110 учасників - змагунів та змагунок 13 дружин СУМА та 5 дружин Пласту:

В конкуренції юначок перше місце здобула дружина СУМА з Бінґгемтону перед дружинами СУМА з Пассейку та Пласту з Нюарку. В конкуренції юнаків першунами стали юнаки СУМА з Гартфорду перед дружинами ровесників СУМА з Ню Йорку та СУМА з Йонкерсу.

Серед дружин сеньйорів перше місце зайняли відбиванкарі СУМА з Йонкерсу, за ними на другому місці опинилася дружина СУМА з Пассейку, на третьому дружина СУМА з Філядельфії.

На найкращих загунів турніру вибрані: Леся Мочурад з Пассейку між юначками, та Ігор Данчук з Ню Йорку між юнаками. Турніром проводив д-р Михайло Снігурович, ланковий відбиванки СУАСТ-Схід у співпраці з другими членами проводу турніру; мґром Е. Гановськім, Богданом Гойдичем і Василем Мочулою. Секретарювали Тиміш Мельник і Володимир Рудакевич. Суддями турнірових змагань були: д-р М. Снігурович, Ігор Сохан, Роман Глушко. Тиміш Мельник і Василь Данчук. Дружини першунів нагороджено мандрівними і постійними чашами, а поодинокі змагуни переможних дружин одержали індивідуальні пам'яткові чаші.

ЗДА БУДУТЬ ПРОДОВЖУВАТИ ОБОРОНУ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ — ЗАЯВИВ ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН У ҐУАМІ

Ґуам. — В понеділок 20 березня ранком на цьому висуненому найдалі на захід американському острові почалася стратегічна конференція президента Линдона Б. Джансона і його військових і політичних дорадників з керівниками південнов'єтнамської військової хунти. Вітаючи прибулих із Сайґону прем'єра Південного В'єтнаму ген. Нґусна Као Кі та його генералів, президент Джансон заявив, що ЗДА продовжуватимуть обороняти свободу й незалежність Південного В'єтнаму, аж поки не буде встановлений „почесний мир". Водночас із цим през. Джансон запевнив провідників Південного В'єтнаму, що проведені американським урядом зміни в цивільному представництві ЗДА в їх країні не означають ніяких змін в зобов'язаннях ЗДА і в їх рішучості обороняти Південний В'єтнам. Відповідаючи на привітання през. Джансона, голова південно-в'єтнамської держави ген. Нґуєн Ван Тіє заявив, що південні в'єтнамці діб'ються перемоги не тільки у війні проти комуністичної аґресії, але й у боротьбі з голодом, хворобами й іґнорацією. Нґуєн Ван Тіє заявив також, що південнов'єтнамське військове командування випрацювало новий радикальний плян припинення інфільтрації північнов'єтнамських військ на територію Південного В'єтнаму, який передбачає також створення фортифікованої зони почерез Південний В'єтнам і Ляос. Участь у конференції у Ґуамі беруть з американського боку крім президента Джансона ще державний секретар Дін Раск, секретар оборони Роберт МекНамара, амбасадор для спеціяльних доручень В. Аверелл Гарриман, директор Центральної Розвідчої Служби Ричард Гелмс, генерал Мексвелл Д. Тейлор та інші, — усі прибулі з Вашинґтону. Із Сайґону на конференцію приїхали: амбасадор Генрі Кебот Ладж, дотеперішній амбасадор до Південного В'єтнаму, ген. Вільям Вестморленд, головний командант збройних сил ЗДА у Південному В'єтнамі та інші військовики.

Схоплено архів комуністичнод головної квартири у Південному В'єтнамі

Сайґон. — У недавній операції американських військ проти комуністів у Південному В'єтнамі знайдено підземну сіть коридорів і кімнат, в яких, між іншим, приміщувався архів та темна камера для роблення світлин. Між документами, фільмами і світлинами виявлено фотознімку північно-в'єтнамського генерала Нґусна Чі Танья, який керує всіма комуністичними операціями у Південному В'єтнамі. У Північному В'єтнамі він займає найвище становище зараз після головного командаента й військового міністра Во Нґусна Джіяпа, витязя у комуністичній війні проти Франції. Знайдений комуністичний фільм та численні світлини будуть висвітлені у Білому Домі у Вашинґтоні для Президента й членів Уряду. Плянується також дати їх для публічного висвітлювання, щоб наявно доказати, що у Південному В'єтнамі воює реґулярна північно-в'єтнамська армія, як аґресор.

Окружний Комітет Відділів УНС у Філядельфії відбув організаційні збори

Філядельфія. — Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Філядельфії та околиці відбув тут 19-го березня свої чергові організаційні збори з участю 38 союзових діячів, які репрезентували 26 Відділів Округи. Зборами проводила президія: голова Окружного Комітету й гол. радний Степан Гавриш, як предсідник, та секретар Окружного Комітету Петро Тарнавський, як секретар. Після короткого відкриття зборів С. Гавриш подав обширний огляд праці Округи та її Відділів у 1966 році, як теж у двох перших місяцях 1967-го року. Він згадав у своєму слові про досягнення у членській кампанії поодиноких Відділів, назвавши найуспішніші з них Відділи ч. 153, 397, 83, 10, 245, 173 і 375. Заступник гол. предсідника і керівник Рекордового Відділу УНСоюзу Володимир Сохан виголосив доповідь про значення життьового забезпечення в економічному житті країни та про ролю УНСоюзу в економічному і громадському житті українців. Згадавши коротко про професійну та найбільше модерну забезпеченеву службу УНСоюзу для своїх членів, В. Сохан накреслив пляни та великі можливості перед УНСоюзом зв'язані із осягненням мети трирічної кампанії — 100,000 членства УНСоюзу.

Голова Контрольної Комісії д-р Володимир Галан зреферував плян Округи влаштувати „Союзовий День" стейту Пенсильвенії, підкреслив потребу власного союзового дому на терені Філядельфії та подав ряд завваг відносно праці Округи. Він теж закликав представників Відділів, щоб союзові громади включилися до святочного відзначення 50-ліття Збройних Сил України, що його влаштовують українські комбатанти 3-го і 4-го червня ц.р.

В оживленій дискусії, повній конструктивних завваг та порад, взяли участь: И. Ракочий, В. Новак, інж. С. Шевченко, інж. І. Скіра, І. Щерба, інсп. О. Бакай, Р. Карбівник, інж. Т. Тещук, О. Гоянюк, інж. М. Нич, М. Петрів, С. Филик, М. Мартиненко, та головний радний Іван Одежинський, який разом із головою К.К. д-ром Галаном і заст. гол. предсідника В. Соханом був за почесним президіяльним столом зборів.

На завваги дискутантів відповідали: Володимир Сохан і Степан Гавриш, який вкінці зреферував теж справу влаштування „Союзового Дня" Філядельфійської Округи, що має відбутися 10-го вересня ц.р. в околиці Честеру, Па. Опісля С Гавриш подав коротко плян праці Округи, що його затвердили одноголосно учасники нарад. Новому членові Клюбу Заслужених Союзовців інж. Мих. Ничеві вручив д-р Володимир Галан почесну таблицю члена Клюбу за успіхи в членській кампанії 1966 року.

Вичерпавши точку внесків та побажань, предсідник закрив Збори, після чого учасники нарад ще довго вели розмови при перекусці, яку підготовив секретар округи Петро Тарнавський.

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ТРИВАТИМЕ ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ, ПЛЕНАРНІ СЕСІЇ ТРИ ДНІ

Екзекутива ПАУК і Підготовний Комітет для СКВУ відбули в Вінніпеґу чергові наради

Вінніпеґ, Канада. — Світовий Конґрес Вільних Українців, проголошений вже на листопад цього 1967-го року, триватиме формально цілий тиждень від неділі 12- до неділі 19-го листопада та становитиме рямки для цілого ряду світових з'їздів українського жіноцтва, професіоналістів, ветеранів, педагогів, журналістів та інших, що повинні відбутися від неділі до четверга 12-16-го листопада. Пленарні сесії СКВУ мали б бути відкриті в четвер, 16-го листопада, і тривати до неділі 19-го листопада, включаючи цілий ряд конґресових культурних, товариських та маніфестаційних імпрез. Ці рішення в справах дальшої підготови та переведення вже від довшого часу плянованого Світового Конґресу Вільних Українців винесено на чергових нарадах Підготовного Комітету Пан-Американської Української Конференції (ПАУК) для Світового Конґресу Вільних Українців (СКВУ), що відбулися тут у приміщеннях канцелярії Комітету Українців Канади у власному домі минулої суботи, 18-го березня. Наради Підготовного Комітету були попереджені засіданням Екзекутиви ПАУК та раніше Програмової Комісії Підготовного Комітету.

Екзекутива ПАУК на своїх нарадах, між іншим, схвалила додаткові постанови про поширення складів Програмової і Організаційної комісій Підготовного Комітету. Згідно з цією постановою, кожна крайова організація в Канаді, що є членом Комітету Українців Канади (КУК), має право на свого представника в Програмовій Комісії, а кожна крайова організація в ЗДА, що є членом УККА, має право на свого представника в Організаційній комісії. Крім цього, обидві Комісії, Програмова і Організаційна, мають право кооптувати до свого складу на персональній базі (а не, як представників будь-якої організації чи установи) осіб з-поза терену їхнього діяння. В нарадах Екзекутиви ПАУК взяли участь: її президент о. прелат д-р Василь Кушнір, який проводив нарадами, заступник президента Йосип Лисогір, секретарі Ігнат Білинський й Іван Сирник, д-р Матвій Стахів, Микола Плавюк та мґр Іван Іванчук — чени Екзекутиви, Юрій Гвоздун — представник Хліборобсько-Освітнього Союзу в Бразилії, як також д-р Ярослав Кальба, д-р Богдан Гнатюк та ред. А. Драган.

Наради Підготовного Комітету, який складається із Програмової Комісії при КУК та Організаційної Комісії при УККА, відкрив і ними проводив о. д-р Василь Кушнір і в них, крім нього, взяли участь члени Програмової Комісії: І. Г. Сирник, М. Плавюк, І. Іванчук, В. І. Сарчук, Ю. Гвоздулич, д-р М. Марунчак, д-р Т. Михайлівський, Омелян Матла, Тома Кобзей, Степан Волинець, д-р Я. Кальба, проповідник І. Р. Ковалевич, Іван Павлюк, Іван Юзик, інж. А. Качор, п. Коритовський, д-р С. Ріпецький та д-р М. Прокоп, і члени Організаційної Комісії: Йосип Лисогір, д-р М. Стахів, Ігнат Білинський, д-р Б. Гнатюк і ред. А. Драган. Підготовний Комітет у першу чергу розглянув принцип запрошення учасників Конґресу. Згідно з усталеним уже раніше порядком, на Конґрес будуть запрошені Ієрархи Українських Католицької і Православної Церков та Голови Українських Протестантських церковних об'єднань. У Конґресі братимуть участь усі центральні репрезентації українців з країн їхнього поселення, представники крайових громадських організацій, церковно-релігійні та наукові установи, жіночі, молодечі, студентські, ветеранські, господарсько-фінансові, культурно-мистецькі та професійні і станові об'єднання українського суспільства. Кількість делеґатів управнених до участи в Конґресі установ не є обмежена, але окремі делеґації матимуть тільки один голос, хоч і це не має практичного значення, бо всі ухвали, резолюції і пропозиції мають бути заздалегідь узгіднені перед відбуттям Конґресу й ніякі нові резолюції на самому Конґресі не будуть прийняті.

В дальшому обмірковано рямкову програму Конґресу, справу доповідей і доповідачів, збірку фондів на покриття коштів Конґресу та інше, й рішено відбути чергові наради Підготовного Комітету в першому тижні травня ц. р. в Торонті. З огляду на те, що канцелярія ПАУК не знає і не має адрес усіх управнених до участи в Конґресі установ, Підготовний Комітет звертається цією дорогою до всіх заінтересованих в участі в Конґресі установ зголошуватись в програмових справах до Програмової Комісії при КУК (Ukrainian Canadian Committee, 430 Main St., Winnipeg, Man., Canada), а в організаційних справах до Організаційної Комісії при УККА (Ukrainian Congress Committee of America, 302 West 13th Street, New York, N.Y., 10014, USA.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ГОЛОВА СФУЖО ОЛЕНА ЗАЛІЗНЯК ПРИБУЛА ДО ЗДА

Філядельфія. — Сюди на довше перебування прибула з Канади голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій п-і Олена Залізняк із Монтреалю. Вона вже заслухала звіти окремих референтур СФУЖО та поінформувала присутніх про підготову українців Канади до участи у Світовій Виставці. Українські жіночі організації матимуть там свій однотижневий виступ. П-і О. Залізняк візьме участь у праці Програмової Комісії СФУЖО, яка підготовляє Сесію Українського Жіноцтва, у зв'язку з Світовим Конґресом Вільних Українців у Ню Йорку, в листопаді ц. р.

ГОЛОВА ПУН ОЛЕГ ЖДАНОВИЧ ЗНОВУ ВІДВІДАЄ КАНАДУ

Торонто. — Заходами Президії УНО Канади та Українського Визвольного Фонду, до Канади на початку квітня приїде з відвідинами голова Проводу Українських Націоналістів (ПУН) ред. Олег Штуль-Жданович. Він візьме участь у відзначені 25-их роковин вимаршу Похідних Ґруп ОУН під час другої світової війни та у вшануванні пам'яті тих, які загинули в Києві в 1942 р., включно з відомою поеткою Оленою Телігою. О. Штуль-Жданович буде головним промовцем на святкових бенкетах у Торонті і Монтреалі, що відбудуться 8-го і 16-го квітня.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Ще один „міст" до Москви

Ратифікування Сенатором 16 ц. м. консулярного договору між ЗДА і СССР — це новий доказ віри сучасної американської політики вже не тільки у „мирне співіснування", а й в позитивну співпрацю Америки з Совєтами, щоб на тій співпраці сперти світовий мир.

Сенат довго отягався і вагався, чи ратифікувати той консулярний договір, який облегшує Москві ведення шпигунської роботи на терені ЗДА взаміну за сумнівний на тлі совєтської дійсности обов'язок комуністичних властей повідомляти американську амбасаду про кожний випадок арештування американського туриста в СССР та допускати до нього репрезентанта тієї амбасади. Насправді американському Урядові йдеться не так про конкретний зміст того договору, як про заманіфестування отієї „співпраці", заманіфестування ще раз американської доброї волі супроти Москви. Президентові й Державному Департаментові особливо залежить на добрих стосунках з Москвою тепер, під час В'єтнамської війни, щоб переконати Москву, що в її інтересі включитися в мирові заходи у В'єтнамському конфлікті і в тому дусі діяти на терені Північного В'єтнаму.

Не тільки громадяни українського та інших східньоевропейських походжень, але й численні групи американських ветеранів, частинно робітництва і навіть законодавців робили всі можливі заходи, щоб не допустити до ратифікації того договору. Одним з найбільш переконливих виступів проти ратифікації було свідчення президента УККА проф. Лева Добрянського перед сенатською Комісією закордонних справ, і цей виступ мав найбільший відгомін у цілій Америці. Головним арґументом у цьому свідченні було те, що Америка, встановляючи своїм договором з Москвою консуляти в окупованих Москвою Україні, Білорусі та інших підсовєтських „республіках", наче б апробувала стан довершеної аґресією та насильством окупації тих країн.

У дебатах перемогли інші, практичні арґументи, про які вже згадано, та міркування торговельного характеру. І хоч ратифікацію договору треба вважати новим ударом у справедливі визвольні аспірації українського та інших поневолених червоною Москвою народів, в цьому було й поважне досягнення громадян українського роду, які подбали, щоб у дебатах над ратифікацією договору український визвольний арґумент відіграв поважну ролю. Цей арґумент, правда, не повалив нового „мосту", але поважно послабив його структуру.

Стихійні лиха

Незважаючи на всі зусилля метеорологів та інших науковців, на всі „сателіти погоди", людина все ще не може не то контролювати погоди, а часто-густо навіть передбачити, що буде завтра. Сотні чутливих метеорологічних детекторів стоять по різних континентах, реєструючи найменші сиґнали . . . і раптом несподіваний землетрус нищить містечка й села в Перу, зрівнює з землею старовинне місто Ташкент у підсовєтській Азії: гинуть люди, гинуть тварини, западаються в землю будівлі, моря і ріки виходять із берегів.

Власне — про ріки. Тисячі разів совєтська преса накручувала ту саму платівку, що, мовляв, „капіталістичні акули" в багатій Америці не дбають про вреґулювання рік, щоб уберегтися від весняної повені. Не можна сказати, що місцева влада у нашій країні не вживає різних заходів у цьому напрямі, та не все можна й передбачити.

Тим часом усе в Совєтському Союзі відбувається за „соціялістичним пляном", і большевики амбітно називають себе „перетворювачами природи". Та ось уже з два тижні, як київська преса дедалі частіше згадує про стихійне лихо, яке спіткало Україну: великі й малі ріки виходять з берегів, затоплюють села й міста, руйнують будівлі, шляхи, зривають мости. Останнього місяця в Україні стояли морози, глибоко скувавши землю. Весняна вода не має де подітись. Треба уявити, що означає той факт, що в районі Смоленську Дніпро піднявся майже на 9 метрів вище від звичайного рівня! Ті маси води, ринувши на південь, в Україну — несуть із собою руїнну силу, не меншу від сили атомових бомб. У Молдавській АССР, у місті Сороки, людей і майно рятують солдати на військових амфібіях, прорубують дахи, щоб витягати з затоплених впродовж лише однієї години будинків дітей і старих . . .

Але справа не лише в нездібності „соціялістичних плянувальників" запобігати стихійному лихові. Справа ще й у тому, що напівголодне українське населення — це не населення ЗДА, якому у випадках стихійного лиха негайно допомагають їжею і теплим одягом численні організації. Хата для колгоспника цінніша, як великий дім у ЗДА для його власника. Згадуючи про стихійне лихо, що спіткало Україну, як, напевно, і Білорусь, згадуємо ще й про інше постійне лихо — нездібність „соціялістичних плянувальників" забезпечити населення СССР всім потрібним і в час спокою.

І. Світ.

МАЛА ЧЕРВОНА КНИЖЕЧКА

Мільйони цих малих книжечок поширюються не тільки в самому Китаї, але також в переклаах на різні мови по всьому світі.

Ось зараз перед нами книжечка англійською мовою на 312 сторінок дрібного друку, з портретом нового „пророка" Мао Тсе-тунґа та передмовою його помічника і наслідника в майбутньому марксистсько-ленінському раю".

Американський уряд дав дозвіл на імпорт цих книжечок, хоч будь-яке торгівля з червоним Китаєм під забороною. Книжки різного характеру, головно наукові та політичні, дозволяється з Китаю привозити, але не можна за них пересилати гроші, і тому книгарні вносять їх до депозиту. — Отже, практично Пейпінґ не дістає за ці книжки заплати, але сподівається, що його пропаґанда матиме успіх.

Лін Піяо у своїй передмові пише, що кожна людина повинна думки Мао старанно вивчати і робити згідно з його вказівками.

Книжечка має 33 розділи, що складаються з речень та завваг, виголошених або написаних „пророком" Мао в різні часи при різних нагодах. Надруковано її у Пейпінґу в 1966 році.

Беремо найбільш маркантні з висловів Мао, зазначуючи в дужках дату їх виголошення та сторінку.

В першому розділі про комуністичну партію говорить Мао: „Сила, що веде нашу справу вперед, є китайська комуністична партія, теоретичною основою якої є марксизм-ленінізм" (1. 1954).

Далі: „Якщо повинна бути революція, мусить бути революційна партія. Без революційної партії, без партії, побудованої на марксизмі-ленінізмі, немає можливости вести працюючу клясу та широкі маси народу на розгром імперіялізму та його правлячих собак" (4).

„Ворог не згине сам. Ані китайські реакціонери, а ні аґресивні сили американського імперіялізму не зійдуть самі зі сцени історії" (11., 1948).

На стр. 12 згадується боротьбу проти уряду Чіянґ Кай-шека та наводиться цитату з статті Мао із 1945 р., коли він оповістив китайський народ про перемогу комуністів над японцями. В дійсності комуністи не брали жадної участи у війні проти японців, а вели ту війну війська національного уряду. В нерівній довголітній боротьбі вони були знеможені, а в 1945 році мали ще боротися проти червоних, яким допомагала Москва, маючи мировий договір з національним урядом Китаю.

Сторінки 19-20 присвячені „внутрішнім ворогам" не тільки в Китаї, але й в комуністичних партіях інших країн: догматикам та ревізіоністам. „Ревізіонізм — одна з форм буржуазної ідеології. Він відкидає різницю між соціялізмом та капіталізмом, між диктатурою пролетаріяту і диктатурою буржуазії. Наше завдання розкривати акти ревізіонізму (1957 р.).

Далі: „Кожний комуніст мусить зрозуміти, що політична сила виростає з рушниці" (61, 1938 р.); „захоплення влади збройною рукою, розв'язання всіх основних справ збройною рукою — головне завдання революції. Цей принцип марксизму-ленінізму добрий для Китаю і для всіх інших країн".

Розділ 31 трактує виключно про ролю жіноцтва, як невичерпного джерела робітної сили. Досі жіноцтво, пише Мао, забагато часу присвячувало справам релігії, дрібним родинним справам, а також любові, що є буржуазним забобоном; жінка повинна критично ставитися до свого чоловіка, відповідно скеровувати його думки, пам'ятаючи, що він — батько її дітей, а діти — будівники майбутньої комуністичної держави всесвіту.

„Теорії Маркса, Леніна, Енґельса, Сталіна — універсальні. Їх треба розглядати не як догму, а як керівництво до дії . . . треба зрозуміти марксизм-ленінізм як науку революції . . . треба навчитися користатися ними для розв'язання всіх проблем" (306 1938).

Ледве чи більшість читачів цієї книжечки, а зокрема діти, яких змушують цю премудрість читати, усе в ній зрозуміють.

Мао, як і інші лідери комунізму, не сміє критикувати писання тих чотирьох „пророків", на яких посилається. Очевидно, він також не сприймає тієї істини, що Маркс і Енґельс не зрозуміли ходу історичного розвитку в часах, коли вони жили, а що ж говорити про часи теперішні.

В 1842 році німецький поет Гайне писав „Комунізм, що його широко дискутують і що живе в занедбаних мансардах, на солом'яних матрацах, все ще герой у ці переходові часи модерної трагедії . . . майбутнє для нього має запах московської шкіри, крови та нагая"

Мао — також вірний учень Леніна, який говорив: „Треба бити народ по голові доти, поки не запанує серед нього комуністична ідея".

ТРИВОЖНИЙ СТАН ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У Бюлетені Світової Федерації Українських Жіночих Організацій „Українка в світі" письменниця Леся Храплива — представник Правління ОПДЛ на ЗДА, пише: . . ."Ця література терпить на величезний брак відборців. Коли говоримо про відборців, то це не діти, а їхні батьки. Це вони купують дитині книжку, вони й зацікавлюють нею дитину. Якщо вони не зроблять цього, дитина сама ніколи не дістанеться до книжки. А якраз у нашій дійсності в дуже багатьох випадках так і є: десятки гарних і добрих книжок лежать і марнуються на книгарських полицях, а діти виростають так, неначе б їх зовсім не було. Виростають з усіми цими типовими недоліками та шкодою для їх національного виховання, які таке „безкнижжя" приносить зі собою".

Михайло Василик

ЧИСЛО УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЦІВ В АРҐЕНТИНІ

(2)

Перепис населення в 1947 році виказує такий стан населення:

Населення взагалі — 15.893.827 (100%); в тому числі: арґентинців — 13.457.900 (85%), чужинців — 2.435.927 (15%).

Порівнявши число чужинців, виявлених переписом, із числом тих, які оселилися в Арґентині, бачимо, що число їх зменшилось майже на 1/3 частину. Отже, статистика виявляє зменшення внаслідок природної смертности, але не виявляє, внаслідок уже згаданих причин, кількости природного приросту населення серед чужинецької групи. Тому, щоб обчислити приблизну кількість чужинців та їхніх нащадків, треба усталити їх природний приріст. Для цього можна вживати двох способів:

а) Усталити масу природного приросту населення серед чужинецької групи і застосувати її до поодиноких еміґрантських груп, маючи на увазі при тому час їх поселення.

б) Прийняти як зразок, чи матрицю, вікову побудову загалу населення і застосувати її до чужинецької групи, зберігаючи відносний стан між т. зв. „чистою віковою групою" і рештою тих груп.

Для застосування першого способу потрібно усталити певний зразок для поселенців, зберігаючи при тому всі правила, усталені статистикою відносно його величини й репрезентативности, та перевести в ньому анкету-запитник. Цей спосіб, хоч може докладний, майже неможливо перевести головно з огляду на брак докладної інформації про місце осідку (адреси) всіх поселенців, а це в свою чергу виключає можливість застосування статистичної методи. Другий спосіб багато легший, але не зовсім вірний, бо в загальному підносить дещо стопу природного приросту населення чужинецької групи. Соціологи й демографи твердять, що природний приріст населення серед першого покоління еміґрантів дещо нижчий, як серед другого покоління чи серед автохтонного населення, зокрема в Латинській Америці. Ця різниця, одначе, не аж так велика, щоб через неї відкидати цей засіб.

Практично в Арґентині вікова побудова загалу населення і чужинецької групи в 1947 році виглядала так:

0-9	3.359.088	21,2	20.751	0,9
10-19	3.095.170	19,5	67.315	2,8
20-29	2.776.113	17,6	198.553	8.1
30-39	2.386.160	15,1	343.425	14,1
40-49	1.897.190	12,0	648.227	26,6
50-59	1.276.512	8,0	561.349	23,0
60 і більше	1.038.648	6,5	579.823	23,8
вік незнаний	64.946	0,1	16.484	0,7
Разом	15.893.827	100	2.435.927	100

Як бачимо, відсоткове відношення між поодинокими віковими групами загалу населення і чужинців зовсім відмінне. Для загалу населення воно спадає із зростом віку, а для чужинців, навпаки, зростає. Щоб вікова побудова чужинецької групи мала вікову побудову подібну до побудови загалу населення (яку надалі називатимемо „матрицею"), треба:

а) Усталити т. зв. „базову" вікову групу, тобто таку вікову групу, серед якої немає нікого, що був би роджений уже на місці поселення, і надати їй такої відсоткової вартости, яку має відповідна група матриці.

б) Обчислити квантитативну вартість решти вікових груп, згідно з відповідними показниками матриці.

Статистичні дані про роки і кількість напливу еміґрантів до Арґентини виглядають так: 1857-1870 роки — 87.694 (2,5%), 1871-1880 — 85.122 (2,4%), 1881-1890 — 637.667 (18,2%), 1891-1900 — 319.882 (9,2%), 1901-1910 — 1.120.179 (31,1%), 1911-1920 — 269.199 (7,7%), 1921-1930 877.970 (25,1%), 1931-1940 — (2,0%), 1941-1946 — 2.828 (0,8); разом — 3.473.281 (100%).

Найбільш інтенсивний доплив еміґрантів до Арґентини починається властиво з 1881-1890 рр. Це значить, що є відносно мало осіб, котрі у 1946 році мали б більше як 60 років і були б роджені в Арґентині від батьків еміґрантів. Тим самим, коли ми їх відкинемо, щоб утворити т. зв. „базову" вікову групу, то це не матиме великого впливу на загальну кількість чужинців та їх нащадків, прибулих від 1881 до 1890 рр. Значить, призвавши віковій групі „60 і більше років" категорію „базової", надавши їй відсоток матриці та поробивши відповідні обчислення, можемо устійнити, що в Арґентині число чужинців та їхніх нащадків, народжених уже в країні поселення після 1886 року, становило в 1947 році коло 8.800.000 осіб, тобто в 3,6 раза більше, як їх виказує перепис населення.

III

Щоб застосувати згадану вище „оперативну формулу" для обчислення кількости українських посенців в Арґентині, треба наперед усталити, скільки їх тут поселилося.

(Закінчення буде)

● **На судовій розправі в Атенах** перед спеціяльним військовим трибуналом засуджено 15 грецьких старшин за спробу державного перевороту та за мову проти існуючого державного ладу. Ця справа тяглася від 1965 року й була причиною затяжної політичної кризи. Головною фіґурою в тій змові був син тодішнього прем'єра Георґа Папандреу, професор Андреас Папандреу, колишній американський громадянин, лівий, який був душею підпільно-військової організації „Аспіда". Підсудних засуджено на в'язничні кари від 2 до 18 років. Підсудні твердили, що вони незинні.

Андрій Качор

РОМАН ГОЛІЯН

Пам'яті визначного журналіста і громадянина

Вже два місяці проминуло, як у Франції, в містечку Понтуаз, біля Парижу, після короткої, але важкої недуги, зовсім несподівано 17 грудня 1966 р. відійшов у вічність на 67 році життя член Президії Української Національної Ради Роман Голіян, один із кращих українських журналістів у Галичині між двома світовими війнами.

Я мав нагоду і щастя пізнати Романа Голіяна в своїй ранній молодості, мешкаючи деякий час у його батьків, Теодора і Іванни Голіян, у Львові, при вулиці Курковій ч. 25. Пізніше я повних десять літ був його співробітником у тижневику „Неділя", і від того часу був з ним у добрих і дружніх взаєминах, хоч останньо ми жили на різних континентах.

Роман Голіян народився у Винниках біля Львова в 1899 році, де якийсь час жили його батьки, заки перенеслися ще перед першою світовою війною до Львова. Батько Романа, добрий ремісник-кравець, провадив до часу першої світової війни велику кравецьку майстерню, відому в цілій Галичині між нашим священством завдяки солідній обслузі цього стану реверендами і папістиками. Після війни цю саму майстерню провадив він у трохи менших розмірах на вулиці Курковій. Батько був кілька разів головою Міщанського Братства і постійним членом його Виділу. Головною силою і опорою Міщанського Братства були майстри-ремісники, які творили своєрідну українську міщанську „шляхту", що завзято змагалася з куди сильнішою польською міщанською елітою за право бути господарем у місті князя Льва.

Не диво, що й діти Теодора Голіяна — Роман, Володимир, Ніна і Софія — виховувалися в українському патріотичному дусі, насичені елітарною міщанською гордістю та надзвичайною педантерією, одідиченою по своїх батьках, маючи в собі також і німецьку точність — їхня мати була родовитою німкенею-колоністкою. Всі вони покінчили українські гімназії і були активними в українській громаді.

Роман Голіян закінчив українську державну гімназію у Львові напередодні першої світової війни. Під кінець війни був мобілізований до австрійської армії, де відбув старшинський вишкіл і в ранзі четаря був коротко, мабуть, на італійському фронті. Після розвалу Австрії зголосився до Української Галицької Армії. Був деякий час в Армії УНР. Перейшов усі страхіття наших визвольних змагань, повернувшись додому з кінцем 1920 року в ранзі поручника.

Після війни жив у батьків і дуже хотів виїхати за кордон на студії політичних наук, одначе матеріяльні засоби батьків у той час на це не дозволяли. Він рішився тоді на дуже важку й відповідальну працю українського журналіста, розуміючи добре, що по програній війні роля журналіста — це роля пробоєвика, який має іти в перших лавах української суспільности й формувати її нову державнотворчу думку. Сам мав вроджений хист до журналістики, і тому скоро міг себе виявити.

Вже в рр. 1921-22 бачимо Романа Голіяна серед співробітників сатирично-гумористичного ілюстрованого двотижневика „Будяк", що його видавав у Львові відомий видавець Дмитро Кренжаловський. Далі, він співпрацює у сатирично-гумористичному двотижневику „Зиз", що його редакторами були спершу Лев Лепкий, а пізніше Едвард Козак, а співробітниками такі відомі журналісти, письменники та мистці, як Олесь Бабій, Микола Вороний, В. Гірний, Т. Крушельницький, Михайло Рудницький, Роман Купчинський, Анатоль Курдидик і інші, а ілюстраторами Павло Ковжун, М. Бутович, О. Сорохтей, П. Холодний (син), Р. Лісовський, Р. Чорній та Едвард Козак. Роман Голіян тоді часто писав сатиричні фейлетони під псевдонімом Аристида Шишки.

В той же самий час Р. Голіян став співробітником „Нового Часу" у Львові, що його видавав Іван Тиктор, а редагував Дмитро Паліїв, пізніше Осип Боднарович. Якийсь час був редактором „Українського Слова" — тижневика, що його видавало „Міщанське Братство", а за редакцію відповідав енерґійний ремісник-бронзівник Ів. Кузьмич, що мав свою майстерню в домі, де містилася пластова домівка. Був редактором „Українського Прапора", що виходив у Львові в рр. 1924-25, і був польською владою закритий.

У рр. 1924-27 Роман Голіян кількакратно виїздить до Відня, щоб закінчити високі студії журналістики, до чого намовляли його батько, даючи фінансову підтримку, а також його наречена Оля Вербицька, з якою він пізніше одружився. В той час ред. Р. Голіян був співробітником-кореспондентом львівського щоденника „Діло", залишаючись співробітником цього часопису аж до кінця 1939 року, до першого приходу большевиків до Львова.

У 1927 році Р. Голіян стає на постійну працю у Видавництві Івана Тиктора, в півтижневику „Новий Час", що тоді приміщувався при вул. Боїмів ч. 4. Тут познайомився з надзвичайно талановитим письменником, мистецьким критиком і журналістом Миколою Голубцем і разом з ним, при допомозі братів Еліяшевських і ще декількох осіб, організує видавництво поважного безпартійного, багатоілюстрованого, модерно редаґованого тижневика „Неділя"; цей тижневик, спершу під спільною редакцією Романа Голіяна і Миколи Голубця, а по кількох роках під редакцією самого Р. Голіяна, виходив аж до вересня 1939 року і був дуже почитним в усіх краях світу, де жили українці. Для Волині виходила спеціяльно „Волинська Неділя", яка мала окремий відділ редакції в Луцьку. Це був єдиний український тижневик для інтеліґентних родин з постійним літературним додатком оригінальних повістей, перекладів, з цілою низкою „кутиків" — загадок, шахів, спорту, філятелістики, лікарського, правного, фотографіки, кіна тощо. Всі ці кутики були ведені добрими фахівцями. Редактор Р. Голіян дбав, щоб у „Неділі" постійно появлялись цікаві

(Закінчення на стор. 5-ій)

Лев Шанковський

АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ І НАШІ ЗАВДАННЯ

4

Так чи інакше науково-педагогічна праця для вивчення історії Росії та Східньої Европи в обох англомовних країнах північноамериканського континенту перебуває ще в передспутніковій ері. У тій ері, з почуттям вищости доволі расистського порядку, легковажено все, що ділялося в Росії та в Східній Европі. Після появи „спутніка" американці кинулися до вивчення совєтських здобутків у природничих і технічних науках. На жаль, ще не прийшла пора на гуманітарні науки, зокрема на науку історії, але ця пора повинна прийти — чим скорше, тим краще. Потреба тільки повного зрозуміння необхідности вивчення „російського комплексу" в усіх його процесах, явищах, силах і розвиткових тенденціях. Вузькість і однобокість у вивченні цих явищ і процесів може призвести до катастрофи.

Англо-американська історіографія, що обслуговує науково-педагогічну ділянку історичної науки про Росію, кількісно дуже багата. Маючи кожного року понад 20.000 певних відборців на свої твори в студентах курсів російської історії, американські історики масово продукують підручники „Історії Росії" та читанки (т. зв. „Рідінґс") з історії Росії, в яких репродукується джерела з історії Росії та статті з різних журналів. Назви цих творів ідуть в десятки і, мабуть, 3/4 всієї англо-американської історіографії припадає на цю літературу. За небагатьома вийнятками (Флоринський, Рязановський, Еллісон), ця продукція не вносить нічого нового у висвітлення історії Росії. Наука не є наукою, коли в науковий обіг не вводяться нові факти, коли в ній відсутній новий підхід до відомих фактів, коли в ній нехтується одними фактами, а інші підганяється під раніше встановлені схеми.

На жаль, автори масових підручників „Історія Росії" іґнорують ці відомі істини і тому їхні підручники подібні один до одного, як краплини води, а разом усі нагадують один неперевершений взір: „Историю России" Д. І. Іловайського з 1876 року.

Щоб не бути голословним, постараємося вказати на головні недоліки цієї масової продукції: (а) повне іґнорування нових здобутків історичної науки, як теж науки археології і науки етногенезу, головно в СССР та в країнах сателітів. Про політичний і філософський прагматизм совєтської історіографії, про її тенденційність та нахил до фальсифікації можна мати вироблену думку, але, не зважаючи на це, можна переходити до денного порядку над науковими здобутками таких визначних істориків, як Б. Греков, М. Карґер, Д. Ліхачов, В. Пашуто, Б. Рибаков, А. Смірнов, М. Тіхоміров, П. Третьяков, В. Пічета та багато інших. У кожному разі, вони випередили головного ментора американських істориків, В. О. Ключевського майже на ціле століття; (б) майже бездискусійне прийняття ними норманської теорії походження Руси і тому у вигляді, майже списаному з Баєра та Шлецера, при чому вся велика дискусія між норманістами й антинорманістами, що й досі хвилює справжніх істориків, якось не зачепила авторів наших підручників, немов би її не було; (в) таке ж бездискусійне прийняття ними „звичайної" схеми історії Східньої Европи: Київська Русь — Московська Русь — Російська імперія — Совєтський Союз, при чому про інші схеми (Грушевський) навіть не згадується, а факт, що у „звичайній" схемі „вилітає" понад сторіччя, блискуча історія Галицько-Володимирської держави, — авторів наших підручників не турбує; (г) інтерпретація історичних процесів у Східній Европі в дусі російського великодержавного шовінізму, при чому екзальтація деяких американських істориків у звеличуванні імперії та її будівників ставить нерідко в тінь подвиги найбільш цареславних чи совєтсько-патріотичних істориків.

Таким чином велика частина англо-американської історіографії, що служить науково-педагогічній ділянці, не виконує своїх важливих завдань для поширення знання про Східню Европу серед американського суспільства. Безконечно повторюючи завчені концепції, стосуючи догматичне тлумачення багатьох проблем, нехтуючи всім, що не вкладається в їхні схеми й концепції, автори підручників і читанок дають неповну й викривлену картину історії Східньої Европи. Маючи на оці бизнес, і тільки бизнес, вони розглядають історію виключно з прагматичної точки зору, при чому у своїй коньюнктурності виявляють перебільшений страх перед кожною творчою думкою, перед кожним сміливим, новим твердженням. Ця перебільшена обережність авторів підручників і читанок наводить думку, що вони бояться осуду збоку тих, які приписують собі зверхність у тлумаченні історії Росії, а тим самим втрату бизнесу з писання підручників або труднощі в своїй науковій кар'єрі. Наша країна демократична і в ній існує свобода слова, але це ще не означає, що її можна вживати безконтрольно.

III

Переходимо до характеристики науково-дослідної праці для вивчення історії Росії. Цю працю можна поділити на дві великі ділянки: (а) дослідження історії Росії та Східньої Европи, (б) дослідження найновішої історії Совєтського Союзу, яка входить до системи т. зв. совєтознавчих наук. Про першу ділянку можна сказати, що вона практично не існує. Ні в ЗДА, ні в Канаді ніхто не подбав створити науково-дослідний апарат (інститути й установи), який досліджував би історію Росії та Східньої Европи, оцінював би тверезо стан англо-американської історіографії в цій ділянці, сміливо розкривав би її недоліки, пропонував конкретні засоби їх ліквідації і, головно, зосереджував увагу на завдання, що їх необхідно вирішити найближчим часом. Брак такого апарату найкраще ілюструє відсутність наукового журналу, що виключно був би присвячений історії Росії та Східньої Европи, як західньонімецька „Остевропа" (Штутґарт), „Ярбюхер фюр Ґешіхте Остевропас" (квартальник, Мюнхен) чи „Цайтшріфт фюр Остфоршунґ" (Марбурґ), або східньонімецький „Ярбюхер фюр Ґешіхте дер УдССР" (Ляйпціґ). Науковий журнал необхідний для творчого розвитку історичної науки, для творчого розв'язування її проблем, для наукових дискусій спеціялістів, для рецензій.

ДРУГА ФРАНКІВСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ НТШ

Вшановуючи роковини, Івана Франка, дійсного і почесного члена нашого Товариства, НТШ влаштувало 17-го грудня 1966 р., в авдиторії Українського Інституту Америки в Ню Йорку, другу Урочисту Наукову Конференцію, що її відкрив і нею проводив директор Філологічної Секції проф. д-р В. Лев. У вступному слові проф. Лев зазначив, що ціллю Франківських Конференцій є не лише всебічно насвітлити постать та заслуги Великого Каменяра, але й очистити його від наклепів, що йому стараються прищепити большевицькі літературознавці.

Доповідь н. т. „Роля Івана Франка в робітничому русі" виголосив ред. В. Верган. Прелеґент поділив соціялістичні доктрини на ідеологічну групу, що шукала кращого суспільного устрою дорогою еволюції і реформи, та на революційну групу, що пропаґувала повалення державної влади за допомогою революції і встановлення безклясового суспільства. Прелеґент описав розвій робітничого руху в Галичині (Б. Лімановський), коли то в 60-70 рр. 19-го ст. українська робітнича справа не існувала ще як фактор. Ред. Верган представив працю Української Радикальної Партії, що допомагала усамостійнитися українському робітничому рухові в Галичині, ролю Юліяна Бачинського (1890 р.), що змагав до національно - політичної самостійности, та вкінці працю Української Національно-Демократичної Партії (1899) р.), та ролю Франка в робітничому русі. Франко вважав соціялізм як вселюдський ідеал, а в робітничо-селянських справах спирався завжди на національному принципі: Він ніколи не сприяв діялектичному матеріялізмові Маркса-Енґельса.

Мец. Я. Гриневич опрокидував у своїй доповіді н. т. „Релігійний світогляд Івана Франка" поширену думку про атеїзм Франка, покликуючись на відношення Митр. Шептицького та українських священиків (Чапельський, Волянський, Глібовицький) до Франка, при чому зазначив, що саме о. д-р Й. Застирець був ініціятором старань надання Франкові нагороди Нобеля. Прелеґент зазначив, що в творах Франка („Мойсей", „Іван Вишенський") пробивається віра в Бога та релігійність автора.

Д-р О. Соколишин подав у доповіді „Забута англомовна згадка І. Франка про Т. Шевченка", подробиці про статтю Франка, вислану 1914 р. до „Euroqean Review" в Лондоні, яка появилась щойно 1924 р. в журналі „The Slavonic Review" п.н. „T. Shevchenko". В тій статті про гориться про значення Шевченка, як безсмертного поета-генія.

Проф. д-р Я. Падох подав у доповіді „Причинки до популярности І. Франка", короткі статистичні дані про культ Франка у Відділах УНСоюзу. Почавши від 1903 року 26 Відділів УНСоюзу назвалися іменем Великого Каменяра.

Інж. Р. Кобринський зреферував, або відчитав надіслані чотири доповіді таких авторів: проф. д-ра М. Андрусяка п. н. „Похорон — поема І. Франка". Автор зазначує, що поема „Похорон" — це леґенда про великого грішника, що навертається на праведний шлях візією свого власного похорону. В Еспанзії ця леґенда є додана до оповідань про грішне життя Дон Жуана де Теноріо. Франко позбавив її у своєму творі, аскетично-релігійних мотивів і переніс її на чисто світський ґрунт, вважаючи, що час великих клясових і національних антаґонізмів має значно інше поняття про великого грішника, ніж часи Филипа II і Торквемади. Герой поеми Франка — це Мирон і поет утотожнює себе з ним та в цій поемі бачить візію власного похорону. Є це смілива поетична ілюстрація внутрішньої боротьби людини та роздвоєння в її душі.

Проф. д-р Р. Кухар подав „Картину Львова в повісті Франка „Лель і Полель". В цій повісті описав Франко місто Львів, починаючи з 1848 р., соціяльну структуру Львова, національні відносини того ж часу та політичні партії.

Проф. д-р Г. Лужницький в доповіді „Драматичність поетичних образів в творчості І. Франка" стверджує, що Франко належить до висококваліфікованих знавців теорії й історії театру і старався триматися законів будови драми. Але Франко був першусього поетом. Тому й пластика поетичних образів у його творчості підноситься в деяких творах до повної драматичности, в інших падає до рівня публіцистики. Наприклад в „Панських жартах" маємо побіч цього найнижчого тону, високий і багатий у поетичну силу та драматичність — образ бурі в природі та бурі — серед селян. При помочі явищ природи Франко передає читачеві настрої дієвих осіб, тоб то їх психічний стан і це використовує він першусього в ліриці і в настроєвих психологічних моментах. („Смерть Каїна", „Мойсей"). І в цьому є велика майстерність Франка як поета і драматурга.

Проф. д-р Н. Король описав свою „Зустріч з І. Франком" літом 1914 р., коли то він, як старшина російської армії опинився у Львові. В розмовах на політично- суспільні теми Франко зазначував, що найкращим оборонцем працюючого люду була б держава, в уряді якої були б заступлені всі кляси населення. Франко не вірив в пролетарську солідарність, бо коли працедавець-держава стане законодавцем, суддею і арбітром в одній особі, тоді буде вона стократь жорстокішою ніж приватний підприємець. Франко і не передбачував, що його слова вневдовзі сповняться.

В пополудневій частині Конференції мґр Л. Храплива в доповіді „І. Франко й діти" говорила про заслуги Франка в ділянці дитячої літератури, який як автор численних творів для дітей і молоді, створив окрему добу в історії цієї ж літератури. Франко цікавився проблемами виховання молоді та її духового розвитку; в його творах проявляється любов до дітей та турбота про них, як майбутніх членів нашої спільноти. На закінчення прелеґентка подала також характеристику молодечих типів в оповіданнях Франка.

Д-р С. Карпінська доповідала про „Мовні особливості села Нагуєвичі". Прелеґентка поділила територію бойківського говору на три полоси (ізофони), зазначуючи, що карпатська верховина зберегла найбільш архаїчні риси цього ж говору. Д-р С. Карпинська з'ясувала морфологічні та фонетичні прикмети мови с. Нагуєвич, зокрема вимову і наголошування слів, та спинилася на походженні назви „бойки" (від „боє") та назви села „Нагуєвичі".

Проф. д-р В. Стецюк дав доповідь п. н. „І. Франко як клясичний філолог", зазначивши на вступі, що Франко вже від студентських часів займався перекладами з античних літератур. Найранішою спробою перекладів була Гомерова „Одиссея" та Софоклева „Електра". Маючи дуже докладні студії клясичної філології в університеті, Франко дав цілу низку перекладів античних авторів, як Люкреція Кара, Верґілія, Менандра, Горація, Геродота, Гесіода, Геронда, Арістофана, Теокрита, Гомера, Овідія і інших. Він переложив також псевдо-Орфеєвих „Арґонавтів" та дав повну антологію грецьких поетів до 6 в. по Хр., вміщуючи в ній твори 62 поетів. Франкові завдячуємо також вільні переспіви прозових творів грецьких та римських істориків. здебільша про леґендарну історію Риму.

Проф. д-р К. Кисілевський доповідав про „Стилічні і ритмічні засоби І. Франка". На вступі прелеґент подав характеристику основ науки віршування, а саме стилістики, метрики і ритміки, евфонії і строфіки. Досліджуючи мистецькі засоби Франкових поезій, проф. Кисілевський поєднав лише вище наведені основи віршування, натомість не брав до уваги композиції, мелодики та ейдології, щоб не поширювати цього обрису теоретичного характеру. Прелеґент зглибив також народні ритми Франка, як аналогічно акад. Степан Смаль-Стоцький прослідив їх в поезіях Шевченка, і вони стали основою розуміння Шевченкової ритміки. Прелеґент заналізував сонети Франка („Народна пісня", „Котляревський") і подав їх стилістичні особливості (метонімія), в дальшому прослідив поезії із збірки „З вершин і низин" та описав їх форму, строфи, стилістичні особливості (алегорія у „Каменярах") і персоніфікацію (у „Веснянках"). У вершинному творі Франкової поезії і лірики „Зів'яле листя" проф. Кисілевський описав різноманітні форми віршів (ямб, хорей, анапест) та їх ритми, а також і форми віршів у „Мойсею" (ямб у „Пролозі", анапест). Вкінці прелеґент порівняв ліричні вірші Франка з віршами Вороного, Самійленка, Рильського й інших.

Закриваючи Франківський Рік і конференцію, проф. д-р Р. Смаль-Стоцький ще раз вказав на величну постать Івана Франка як велетня української літератури й науки, що віддав працю свого життя українському народові у боротьбі за правду, за волю і його свободу. Професор Смаль-Стоцький поділився також своїми споминами про побут Івана Франка в домі його батьків у Чернівцях.

Р. К.

Ню Йорк, Н. И.

МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ ФРАНКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ ПРАЦЮЄ

Обраний 16-го грудня 1966 року Метрополітальний Ювілейний Комітет Святкувань Роковин Івана Франка в Ню Йорку під протекторатом УККА, вже намітив конкретну праграму, визначив промовця та запланував влаштування виставки українських книжок і преси, включно з Франкіяною. На засіданню 27-го лютого, яким проводив адв. Іван Флис, та на якім були присутні представник УККА мґр. Ів. Базарко, голова Об'єднаного Комітету Американсько Українських Організацій міста Ню Йорку-Відділу УККА мец. Р. Гуглевич, голова хору „Думка" інж. Р. Степаняк, бувший прем'єр Карпатської України Юліян Ревай від „Самопомочі", яка спонзорує цю імпрезу, обговорено мистецьку програму імпрези.

Головною атракційною точкою святкувнь буде репрезентаційний Ювілейний Концерт 14-го травня 1967 р. по обіді у великій залі Карнеґі Голл в Ню Йорку при супроводі симфонічної оркестри, хорів, солістів та „Нового Театру". Для гідного вшанування цих роковин Івана Франка, ще в минулому році проф. Іван Задорожний запропонував програму, яку зреферував на засіданню мґр. Л. Крушельницький, і яку затверджено. Концерт розпічнеться співом обох національних гимнів: Американського та Українського та піснею - гимном М. Лисенка - Ів. Франка „Вічний революціонер". Виконає їх хор в супроводі фортепіяна.

Святочну промову виголосить проф. д-р Матвій Стахів. Виступом Українського Нового Театру закінчиться перша частина ювілейного концерту. Друга частина розпічнеться сольоспівом Марти Кокольської та продукціями хору „Думка" в супроводі симфонічної оркестри під батутою проф. Олександра Берника. Хор відспіває Мих. Гайворонського - Ів. Франка „Коваль" та кантату Кирила Стеценка - Ів. Франка „Єднаймось" з участю солістки Марти Кокольської. На закінчення чоловічий хор „Думка" відспіває в супроводі симфонічної оркестри симфонічну поему Станіслава Людкевича - Ів. Франка „Каменярі". Присутні з хором відспівають „Не пора, не пора".

На концерт заанґажовано симфонічну оркестру, кошти якої виносять 2,200 дол. Видатки з розписуванням нот та оркестрацією, яку готує проф. Олександер Берник, становлять дальших 300 дол. Заля й оголошення також вимагають грошей. Все разом буде виносити коло 6 000 дол. Комітет постановив вкоротці почати розпродаж квитків (2,784 місця). Квитки в ціні: 6, 5, 4, 3.50, 2.50 та 2 дол. для молоді. Цією справою займається дир. Яр. Пастушенко.

Програма запляновала на високому рівні. Видатки високі. Комітет сподівається здобути належні фінанси із проданих квитків. Це єдина нагода бути на такій імпрезі. Комітет вірить, що наше патріотичне громадянство, як завжди було, розкупить всі квитки вже в передпродажі, та гідно вшанує славного Ювілята.

д-р Ол. Соколишин

Лорейн, Огайо

ФРАНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР

Завдання шкіл українознавства в Америці є не тільки навчити наших дітей рідної мови, літератури, історії, географії й культури, але також любови й пошани до свого, до своїх традицій. Найкращою дорогою до цього — влаштовувати прилюдні виступи та імпрези діточими силами, бо тим способом вони набираються свідомости про своє українське походження. Виробляється в них відвагу, поборювання хвилевого зворушення (треми), шляхетну амбіцію та бажання прислужитися якійсь вищій справі, якомусь благороднішому ділу.

Дуже часто такі виступи закарбовуються в пам'яті дітей на ціле життя, про що часто згадують. Діти радо беруться до вивчування пісень, віршів, чи текстів, з якими мають виступати.

Всі ті моменти є причиною, що українська школа при католицькій парафії св. Івана Хрестителя, де парохом є Всч. о. Л. Тимків, влаштовує рік-річно вистави з народнього побуту та славного минулого, Шевченківські імпрези, традиційний День Матері, св. Миколаївську зустріч, а цього року вперше влаштувала вечір з циклу літературних вечерів, присвячений 110-річчю народження і 50-им роковинам з дня смерти Івана Франка. Вечір відбувся 19-го лютого, в залі місцевого Укр. Народного Дому.

Вечір був поділений на дві частини. Літературну частину проводив учень Матурального Курсу І. Зубаль, який уміло заповідав поодинокі точки та давав ширші пояснення до них з творчости Франка. Вечір почався рефератом про життя і значення письменника учениці Матурального Курсу Н. Івасишин. Добре деклямував „Каменярі" учень Матурального Курсу М. Біляк. Уривок зі збірки „Зів'яле листя" віддеклямувала учениця III-го відділу О. Головацька. „Притчу про правдиву вартість" зі зрозумінням прочитала учениця III-го відділу Л. Пащин, а дійсно по-мистецьки відчитала уривок зі „Захара Беркута" учениця Матурального Курсу О. Клос. Виступав і шкільний хор з двома піснями до слів Франка: „Ой ти дівчино" й „Січова пісня", які виконано без закиду. Цей хор подобався присутнім своєю здисциплінованністю.

В другій частині вечора учні й учениці середніх і вищих кляс нашої школи відіграли першу пісню з „Лиса Микити". При гарно удекорованій сцені впровадив слухачів у дію розповідач вистави учень IV-го відділу Д. Лучковський. На тлі його розповіді ввійшли на сцену поодинокі „звірі" на чолі з Царем-Левом, повним масстатичности й поваги (П. Калюшик) та Царицею - Левицею (М. Почуч). Обоє вони виглядали велично, і до того причинилися королівські строї. Інші звірі також подобалися своїм виглядом: Вовк - Неситий (Є. Хованський), Барсук - Бабай (Р. Любінецький), Гектор-Цурцик (М. Микита), Медвідь - Бурмило (Д. Бучинський), Кіт-Мурлика (Р Химич), Рись (С. Шевчук), а Когут-Півник (М. Любинецький) імпонував своїми різнокольоровими перами й хвостом. Також гурт „курок" визначався оригінальними строями (Ок. Головацька, О. Трипняк, М. Федик, М. Черкас)

Ця сценка викликала таке сильне враження на слухачів, що після її закінчення, ніхто не хотів розходитися додому, а всі чекали на продовження.

На кінець треба додати, що до успіху „Лиса Микити" в першу чергу причинилися ефектовні строї, над якими ревно працювали мами молодих виконавців, і декорація сцени та характеризація дітей, чим занимався п. С. Зубаль. Треба похвалити дітей, які пильно й радо співпрацювали.

Підготовою Франківського Вечора зайнявся учитель літератури й мови нашої школи п. Ю. Любинецький.

Ю. Л.

Алла Давиденко

ВІТАЙМО КАЗКУ!

Дитинство без казки — убоге дитинство. Таке дитинство припало на долю совєтської дитини перших років так званої „Жовтневої революції." „Дитину треба виховувати в дусі сучасности, виробляти змалку з неї борця за ідеї комунізму" — така була настанова тодішніх виховників. І виховували, з дитинства прищеплюючи любов до вождів комунізму, зацікавлення шахтами, домнами, виробництвом, без жалю позбавивши дитину романтизму і радісної поезії чарівних казок, бо, мовляв, „не в казці жити нам, а в борні", як сказав Павло Тичина

Але з бігом часу виявили совєтські вихователі, що казка відіграє свою ролю у творенні юної людини, що дитина, позбавлена казки, втрачає жвавість уяви, фантазію і. як наслідок цього, певну дозу інтеліґенції. І казка повернулася, спочатку без принцес і королевичів: мовляв, „нетрудовий елемент"! але все ж таки з феями. ґномами, з тваринами, що говорять. Потім дитяче видавництво видало народні казки, а далі і переклади з клясичних казок братів Ґрімів і Андерсена. Казка перемогла! Очевидно і совєтським дітям треба дати щось світле, радісне, небуденне!

Про наших еміґрантських дітей і говорити не доводиться: вони завжди живуть в дружбі з казкою. Про це посвідчили сотки синіх, сірих, карих, чорних дитячих очей. які з напруженою цікавістю втупилися в сцену чепурної залі „Фешен Інституту" під час прем'єри балету - казки „Попелюшка", який виконувала школа Роми Прийми - Богачевської 26 лютого.

У залі панувала абсолютна тиша, дарма, що виповнила її маса дітей, починаючи від тих , що ледве тримаються на слабеньких ніжках, і до підлітків включно! Та й що вже говорити про дітей, коли і ми, дорослі, стежили за сценою з неслабнучою увагою. Коли ідеш дивитися на дитячу імпрезу, зарані перецінюєш маленьких виконавців. Але цим разом це виявилося даремним: казка йшла майже бездоганно збоку мистецького і цілком по-дорослому вироблено і дисципліновано. Ба, скажу більше, мабуть деякі наші визнані „дорослі" ансамблі могли б позаздрити маленьким виконавцям. їхній чіткості, впевнености, умінню володіти собою на сцені, перед сотнями глядачів!

Подивуґідне уміння Роми Прийми не тільки навчити дитину танцювати, але й зробити з неї свідому, дисципліновану одиницю — члена прекрасної мистецької цілости, що зветься балетною школою. Адже ж на сцені було коло 70 танцюристів! І кожен знав своє місце, свій танець, дарма. що наймолодшому з них було, мабуть, не більше як 3 - 4 роки.

Хочеться окремо сказати кілька слів про головних виконавців. Молоденька Ціоиківна вже відома широкому українському загалові з її виконання ролі Лисички-Сестрички, з казки - опери „Коза - Дереза". Вже тоді. а це було кілька років тому. вона виявила свої небуденні музичні здібності, і недаремно їй доручено головну ролю в новій поставі. Коротко кажучи, „Попелюшка" вийшла в неї чарівною, як з боку виконання складної балетної партії, так і з боку напричуд милої зовнішности. Але, крім того, дівчина виявила не абиякий драматичний хист. Вона жила на сцені. страждала і раділа, як справжня акторка!

Трохи слабшим у неї вийшов дует з королевичем мабуть тому, що вони обоє, і Попелюшка і Королевич, ще занадто молоді, а цей дует потребує і більшого досвіду, і навіть більшої фізичної сили, якої важко вимагати від таких молоденьких дівчат.

Проте роля Королевича вдалася Л. Короленко. Вона дуже зґрабна, струнка і рухлива. Бракувало їй трохи темпераменту у виявленні закоханости. а потім розпачу, та що зробиш? Їй лише 13-14 років! Але „молодість це такий недолік, якого ми позбуваємося з кожним днем", — сказав якийсь філософ

Дуже добре вив'язалися зі своїх нелегких роль Мачуха (Х. Сливоцька) і її дві дочки (Г. Рогожа і О. Гаврилюківна).

Хочеться виділити з виконавців гуртових танків таку, без сумніву, талановиту дитину, як Є. Павлюківна. Її не можна не помітити, такі виразисті і ґраційні її рухи. Якщо захоплення балетом у неї не минеться з роками. хто знає, чи не позаздрить колись українській балерині сама Марґо Фавнтейн!

Якими чарівними в своїй безпосередности були всі ці крихітні мишки, зіроньки, голубки, коники, пажі, феї, сурмачі, блазні! Які чудесні, свіжі і яскраві були костюми! Справді. перед очима проплила Казка, в усій її заворожуючій красі!

Тісно пов'язана з дією на сцені. музика маестра І. Соневицького творила прекрасне музичне тло, перетканe яскравими стрічками українських мелодій . Але мені здається, що звук одного фортепіяна не досить сильний, щоб балянсувати з багато - насиченою балетною частиною, і тому часом витворювалася якась, я б сказала, звукова порожнеча. яку конче треба було б виповнити. Не доводиться говорити, що оркестра, бодай невелика, була б тут дуже на місці. Але, навіть, якщо посилити звук фортепіяна за допомогою мікрофона, це вже збагатило б звукову частину вистави.

Прекрасні декорації роботи Тараса Гірняка і по-мистецькому зроблений реквізит Олени Богачевської доповнили виставу і додали їй яскравости.

Досить велика заля не могла вмістити всіх бажаючих подивитись на цей чудовий балет. Багато довелось побачити розчарованих дитячих облич тих, які не мали мамдалегідь куплених квитків і мусіли повернутись додому.

Мимоволі навертається думка: чи не можна було б зафіксувати цю, таку вдалу імпрезу на кольорову кінострічку! Цим фільмом ми могли б похвалитися навіть перед чужинцями. Бо балет і музика зрозумілі всім!

ПАМ'ЯТІ ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРА КАНАДИ ЖОРЖА ВАНЬЄ

Тижневик „Поступ" з Вінніпеґу в числі з 12 березня присвятив багато місця сл. п. генерал - губернаторові Канади, представникові англійської королеви Жоржеві Ф. Ваньє, зацитувавши в статті - некролозі такі знаменні слова того видатного державного діяча (помер 5 березня ц. р.): „У Канаді ми горді з наших відмінних рис. Спадщина й традиції наших предків творилися й плекалися впродовж століть; вони є занадто цінні. щоб проміняти їх за будьяку одноманітність. Було б нефортунно підсувати таку думку, що ми повинні забути за ті багатства і мудрість, які кожний з наших народів привіз зі собою до Канади, і проміняти їх за якийсь штучний, культурний спільний знаменник".

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„ИЗВЕСТИЯ" — ПРО ОБДУРЕНИХ ДІТЕЙ

Московська газета „Известия" з 5 травня розповідає в замітці „Обдурені діти" про учнів сільської школи Бобровицького району в Україні, які, бажаючи придбати собі футбольні м'ячі та інше фізкультурне спорядження, добровільно працювали влітку в колгоспі „Українка": вся школа, старші і малі діти копали картоплю. „Школярі викопали картоплю достроково". Голова колгоспу Шинкаренко похвалив дітей за працю, але грошей не заплатив, сказавши, що розплатиться восени, коли всі колгоспники одержують заробіток. Діти пішли до нього восени — виплату перенесено на зиму. Взимку — на наступну весну, потім на літо ... „Известия"пишуть: „А в Бобровицькому районі тільки посміхаються. Нічого, мовляв, не скажеш — затискає мужик Шинкаренко. Але ж він не для себе особисто старається, а для загальної справи". Покищо немає вістки, чи дітям таки дали заробленні гроші.

ВІД ПОСТАНОВИ ДО ПОСТАНОВИ

„Рада Міністрів" Української ССР винесла нову постанову про покращення зберігання історичних пам'яток на території України. В тій постанові, крім кількох обіцянок, перелічено і деякі „недотягнення", що існують вже ось майже півсторіччя у підбитій багнетами Україні. Цитуємо за „Рад. Україною" з 11-го березня: „До цього часу не проведено першочергових робіт по консервації і збереженню ряду визначних пам'ятників архітектури. Чимало старовинних споруд. зокрема творів народного зодчества, які мають значну архітектурно-історичну цінність, ще не взято під державну охорону. Є випадки руйнування стародавніх городищ і курганів. В ряді областей при проведенні робіт по будівництву і реконструкції міст та інших населених пунктів не враховується історичне значення та художня цінність пам'ятників і їх комплексів, вони не включаються у сучасні архітектурні ансамблі. Недостатньо ще провадиться пропаґанда пам'ятників історії і культури по радіо і телебаченню. мало видається популярної літератури, листівок, альбомів, репродукцій і сувенірів, рідко організовуються виставки, мало випускається кінофільмів." . . . У тій постанові сказано також, що в семи містах України бууть організовані „архітектурно - історичні заповідники", на зразок заповідника в Києво-Печерській Лаврі, та що „Рада міністрів" схвалює ініціятиву (народну) про створення „музеїв народної архітектури і побуту на відкритих площадках" ...

ПИТАННЯ РОДИНИ, МОРАЛІ

У великій тривожній статті під зрусифікованим наголовком „Мати — одиночка і тато — холостяк" газета „Молодь України" з 5-го березня розповідає: . . . „Є ще молоді люди, дівчата і хлопці, яких мало не ображає прагнення батьків „повчати " їх. Свідомо чи ні вони відступають од букви і духу усталеної, прийнятої суспільством моралі, вважаючи її застарілою, старомодною тощо. Інколи бісик протиріччя заводить їх за ту межу, де закінчується культура і починається анархія почуттів. А в ліпшому випадку породжує досить оригінальні явища. Важко, наприклад, зрозуміти дівчат, які хочуть стати матір'ю, категорично відмовляючись виходити заміж, оформляти, як кажуть, законний шлюб".

ДЕЩО ПРО МУЗЕЇ В КИЄВІ

У замітці „Багатства музеїв республіки", в „Літ. Україні" з 8 березня, згадано лише про три музеї в Києві. Найстаріший з них Київський державний історичний музей (колись „Всеукраїнський") має понад 523.000 експонатів, але „чимало з них і досі не виставлялось — бракує приміщення". Наступного місяця (на відзначення 50-річчя большевицького перевороту в Росії), у дворищі Києво - Печерської Лаври „буде відкрито українську „Золоту скарбницю", а за 5-річним пляном передбачено будівництво нового приміщення музею". Недавно створений Музей українського декоративного мистецтва відвідали за минулий рік 270 тисяч осіб. Докладніших відомостів про згадану „Золоту скарбницю" газета не подає.

ПОРУШНИКИ КОРДОНУ НА ПРИКАРПАТТІ

„Літературна Україна" з 8 березня, розповідаючи про львівських малярів, які відвідували прикордонників Прикарпатської військової округи, подає кілька відомостів про переходи совєтського кордону в тому районі. Малярі, наприклад, змалювали солдата О. Смоліна, „який затримав понад 100 порушників кордону". Інший маляр дав портрет політрука Петрова, який ще під час Другої світової війни „знищив з кулемета майже цілий батальйон німецької піхоти". Цілком невиразна ще одна згадка, можливо про боротьбу з УПА. Вона звучить: „Львівського різьбаря Володимира Руденка надихнув подвиг С. Пустельникова. Відважний солдат вступив в бій з 25 бандитами. Коли кінчились патрони і вороги оточили його, прикордонник на грудях підірвав гранату, знищивши кількох бандитів".

З листа із України

Тижневик „Українські Вісті" з Вінніпеґу. Канада, приніс у числі з 9 березня ц. р. вістку про листа, одержаного з Західної України одним із наших громадян у Канаді. Коротка вістка стверджує, що, без огляду на боротьбу комуністів проти релігії і релігійних почувань українців, народні маси тримаються свого та йдуть навіть наперекір офіційним вимогам. Вістку подано під заголовком „Дзвонять дзвони"; "У нас 19 лютого — вперше від 1944 року — дзвонили дзвони", — повідомляє лист з одного села Борщівського району. „Люди плакали з радости" — каже автор листа. Священик подав до відома, що відтепер у неділю, свята і в час похорону будуть у селі дзвонити."

„Сватання на Гончарівці — 500 глядачів

Бруклин, Н. И. — Четверта вистава оперети Г. Квітки - Основ'яненка „Сватання на Гончарівці", музика К. Стеценка, відбулась у заповненій великій залі нової школи при Церкві св. Духа, на яку й призначено прибуток з вистави. У ролях виступали: Селянин Шкурат актор - корифей Харківського Театру Т. Федорович, Одарка — М. Стефанишин з Молод. Оперного Ансамблю, Уляна — солістка опери в Буенос Айресі Тамара Лихолай, Олексій — соліст Львівської опери І. Гош, селянин Кандзюба — Р. Левицький, Стецько — М. Яблонський з УТА (найбільше оплесків). Жовнір Скорин — Л. Рейнарович, керівник Оперного Ансамблю і диригент Хору при Церкві св. Духа (який брав участь у виставі), Тиміш — С. Вовчук. Постановка і декорації Т. Федоровича, танки — О. Ґендзи, костюми — С. Бражника. Проф. О. Стратичук диригував оркестрою (і сам грав першу скрипку в Увертюрі), у складі: проф. О. Берник — фортепіян, 1-ша скрипка — Василь Босий, концертмайстер оркестри Львівської опери, як і 2-га скрипка — Роман Согор; віолончеля — п-а Галина Сарач, учениця проф. Людмили Тимошенко - Полевської. На виставі цієї веселої народної оперети було багато молоді і дітей.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА

Бажаючи інформувати ширші круги української громади про працю Українського Історичного Т-ва, Управа Т-ва вирішила неперіодично подавати в українській пресі вістки про свою працю.

Членство. Товариство має 122 членів. В останньому часі вступили в УІТ слідуючі нові члени: о. д-р Олександер Баран (Вінніпеґ), Ольга Войценко (Вінніпеґ), проф. Василь Гришко (Канада), о. Олег Кравченко (Канада), д-р Кость Панківський (ЗДА), проф. д-р Вол. Мацяк (Німеччина), д-р Ярослав Падох (ЗДА), проф. д-р О. Пріцак (ЗДА), мґр. Дм. Штогрин (ЗДА), проф. Лев Шанковський (ЗДА), д-р Роман Олійник - Рахманний (Канада), проф. д-р Володимир Гуцул (ЗДА), інж. Ст. Процюк (ЗДА), о. Микола Старух (ЗДА), інж. В. Прохода (ЗДА). Товариство об'єднує істориків, дослідників допоміжних історичних наук і активних прихильників української історичної науки. Кожний кандидат в члени УІТ зобов'язаний надіслати свій життєпис. Річна вкладка для членів в ЗДА і Канаді виносить 10 дол., в інших країнах 6 дол. Вкладка включає передплату „Українського Історика".

Наші страти. 23-го квітня 1966 р. в Річмонді, Вірджінія, помер на 69 році життя проф. Василь Дубровський (1897 - 1966), член Управи УІТ і член Редакційної Колеґії „Українського Історика". 24-го серпня 1966 померла у Філядельфії студентка Олександра Старух — кандидатка в члени УІТ. Вічна Їм Пам'ять!

Видання Товариства. З нагоди 100-ліття з дня народження Михайла Грушевського появилося ювілейне число „Українського Історика" ($2.50). Наш журнал являється одиноким українським історичним журналом у вільному світі і як такий заслуговує на повну піддержку, українського громадянства і установ.

В серії „Історичні студії" появилися слідуючі публікації: Л. Винар: „Українські козаки і Ватикан в 1594 році" (ч. 1. 1965, англом. вид. $ 1.—), О. Оглоблин: „Проблема державної влади на Україні за Хмельниччини і Переяславська Угода 1654 року" (ч. 2, 1966, ціна: $ 1.), Л. Винар: „Огляд історичної літератури про початки козаччини" (ч. 3. 1966, ціна: $ 1.—), О. Оглоблин: „Михайло Сергієвич Грушевський" (ч. 4. 1966, ціна: $ 1.), Борис Мартос: „М. С. Грушевський, яким я його знав" (ч. 5. 1966, ціна: $ 1.—).

Крім розбудови „Українського Історика" плянується продовжувати видавання серії „Історичні студії" і започаткування серії „Історичні монографії". В друку знаходиться праця Л. Винара „Молодість Мих. Грушевського" з додатком бібліографії праць про Грушевського.

У зв'язку з 100-літтям Грушевського заплянoвано видання бібліографії його творчости, монографію про життя і діяльність Грушевського і збірник праць про Грушевського в чужих мовах. Реалізація видавничих плянів Історичного Товариства залежить від матеріяльної допомоги нашого громадянства.

Нове число „Українського Історика" незабаром появиться і його дістануть наші передплатники. В Адміністрації можна ще набути комплет журналу за 1965 і 1966 роки.

Століття Михайла Грушевського. Українське Історичне Товариство заініціювало в ЗДА відзначення 100-ліття з дня народин корифея української історичної науки і одного з найвизначніших діячів українського відродження в першій пол. ХХстоліття.

7. **травня** в Дітройті заходом УІТ і Групи УВАН влаштовано вечір, присвячений М. Грушевському, на якому проф Л. Винар виголосив доповідь „Молоді роки Михайла Грушевського". Вечором проводив секретар Групи УВАН в Дітройті інж. Я. Зубаль.

29. **вересня** за ініціятивою д-ра А. Жуковського відзначено в Сенаті і Палаті Репрезентантів ЗДА століття Грушевського, як світової слави історика і першого Президента Української Народньої Республіки. До Конгресового Рекорду втягнено статті А. Жуковського і Л. Винара про діяльність Грушевського.

29. **вересня** проф. В. Гуцул з Каліфорнійського У-ту виголосив на форумі Осередку Українознавчих Студій у Вашинґтоні доповідь про життя і творчість Грушевського.

29. **жовтня** в Денвері відбулося засідання Денверської Групи УВАН, присвячене 100-літтю Грушевського, на якому доповідь про історика виголосили інж. Л. Биковський і Р. Чубатий.

12. **листопада** заходами від. НТШ в Оттаві відбулася доповідь д-ра Р. Олійника (Рахманного) про життя і діяльність Грушевського.

12. **листопада** заходами Українського Історичного Т-ва, Осередку Праці НТШ в Клівленді і Асоціяції Професорів в американських університетах відбувся ювілейний вечір М. Грушевського, на якому Любомир Винар виголосив доповідь про діяльність Грушевського.

18. **грудня** Історична Секція УВАН, Історично - філософічна секція НТШ і Українське Історичне Т-то відбули пленарну конференцію, присвячену 100-літтю Грушевського. Виголошено доповіді: проф. О. Оглобин: „Михайло Грушевський на тлі доби", проф. О. Пріцак: „Історіософія Мих. Грушевського", проф. Я. Пеленський: „Суспільно-політичні ідеї М. Грушевського", проф. Л. Винар: „Львівський період життя М. Грушевського".

Співпраця з науковими установами. Управа УІТ нав'язала співпрацю з слідуючими установами: Історична Секція УВАН в ЗДА, Історична Секція УВАН в Канаді, Історична Секція УВАН в Европі, Історично - Філософічна Секція НТШ в ЗДА і Европі, Українсько - Американська Асоціяція Університетських Професорів в ЗДА, Дослідчий Інститут Сходу Европи ім. В. Липинського (ЗДА), Український Вільний Університет (Німеччина), Український Воєнно - Історичний Інститут (Канада), Український Музей в Клівленді, Українське Генеалогічне і Геральдичне Т-во (ЗДА).

Архів УІТ. В Архіві зберігаються біо-бібліографічні матеріяли нашого членства, як також їхні друковані праці. Окрему секцію Архіву становлять праці М. Грушевського і матеріяли, присвячені його діяльності. Зокрема інж. Л. Биковському і проф. Л. Бачинському дякуємо за надіслання цінних архівних матеріялів. Архів пошукує за автобіографією Грушевського з 1926 року.

Признання. Управа УІТ і Редакційна Колеґія У.І. найщиріше дякують д-рові. О. Вінтонякові, голові европейського представництва „Українського Історика" і п. Г. Нанякові, директорові друкарні „Лоґос" в Мюнхені за їхню жертвенну працю для нашого журналу. Крім того признання за працю для УІТ і УІ належиться ред. О. Навроцькому з Вінніпеґу, д-рові М. Антоновичеві з Монтреалю, інж. М. Флякові з Альберти, мґр. О. Роїкові з Альберти, інж. Л. Биковському з Денверу, п. В. Сторожинському з Клівленду, д-рові Р. Косові з Філядельфії, д-рові П. Ісаєву з Філядельфії, інж. А Кущинському з Шикаґа, інж. Я. Зубалеві з Дітройту, п. В. Процикові з Ню Йорку, д-рові О. Домбровському з Ню Йорку, проф. І Зєликові з Ірвінґтону, п. В. Бондаренкові з Лондону, проф. М. Жданові з Клівленду.

Ділове листування до Товариства і Редакції журналу просимо надсилати на слідуючу адресу:

"The Ukrainian Historian"
P. O. Box 261
Bowling Green, Ohio 43402

Праця членів УІТ. о. д-р Ізидор Нагаєвський — видав Історію модерної української держави 1917-1923. Мюнхен: УВУ і УВАН, 1966. 317 стор. З нагоди переїзду о. Нагаєвського до Риму на працю в Українському Католицькому Університеті бажаємо йому чергових успіхів.

Олександер Домбровський — працює над історіографічними проблемами ранньої української історії.

Наталія Полонська - Василенко — підготувала до друку „Нарис історії України."

Любомир Винар — працює над монографією про М. Грушевського і продовжує писати „Історію українського козацтва".

Кость Паньківський — видав другий тм своїх спогадів „Роки німецької окупації" і працює над третім томом спогадів.

Любомир Коваль — підготовляє до друку англомовну монографію про Тугана-Барановського.

Василь Прохода — друкує у „Вільному Слові" спогади „Записки непокірливого".

Марко Антонович — працює над антологією з єгипетської літератури. Частина його перекладів появляється в біжучих числах „Сучасности", а згодом вийде окремим виданням. Також підготовив до друку монографію про О. Кониського.

Леонід Бачинський — працює над історією Карпатської України.

Микола Чубатий — працює над другим томом „Історії християнства на Русі". Також в періодичній пресі („Новий Шлях") помістив цінні причинки до історії української громади в ЗДА „Американські українці під час другої світової війни" (Н.Ш., листопад 1966).

Богдан Винар — видав англомовний підручник до бібліографії (третій наклад). В „Сучасності" друкується його праця „Матеріяли до історії економічних дослідів на еміґрації", яка появиться окремим виданням.

Лев Биковський — опрацював монографію „Василь Кузів 1887-1958", Торонто, 1966, 103 стор. Тепер працює над біо-бібліографією Юрія Липи і над своїми спогадами.

Михайло Марунчак — видав другий том „Студії до історії українців Канади", Вінніпеґ, УВАН, 1966. 554 стор. Опрацьовує дальші питання з історії українців в Канаді.

М. Садовський — редагує збірники „За Державність". Останній том XI появився в 1966 році.

Ігор Каменецький — повернувся з науково - стипендійної поїздки з Европи. Продовжує досліджувати історію Східньої Европи під час II. світової війни.

Володимир Гуцул — здав до друку студію „Фльота імперської Росії 1689 - 1917". Тепер працює над другим томом цієї праці „Совєтська морська сила 1917 - 1967".

Олександер Оглоблин — видав монографію „Опанас Лобисевич і українське національне відродження в кінці XVIII ст." (Мюнхен: УВАН, 1966).

Ярослав Пастернак — опрацьовує монографію про ранніх слов'ян в археологічних і історчних дослідженнях.

Роман Климкевич — опрацьовує український гербовник, підготовив англомовну працю про українські державні герби.

Володимир Ю. Кисілевський — інтенсивно працює над „Словником українсько - канадської біографії", що має появитися в 1967 році.

Борис Мартос — працює над історичним нарисом про діяльність Української Центральної Ради.

Ольга Войценко — працює над 4-им томом „Літопису українського життя в Канаді".

Іван Світ — опрацьовує історію японо - українських відносин в 1905-1945. Пише „Історію українського життя в Азії".

о. Іриней Назарко — переїхав з Риму до Торонта і працює в редакції журналу „Світло".

Петро Ісаїв — зредаґував новий підручник Історії України для українознавчих шкіл.

Михайло Ждан — працює над історією татарсько - українських взаємин в середновіччі.

Дмитро Штогрин — видав Каталог видань Української Академії Наук 1918-1930. (Шикаґо, 1966).

Олександер Роїк — працює над окремими проблемами історії українців в Канаді

ЗБІРНЕ МЕЦЕНАТСТВО УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА

(липень — грудень 1966)

Меценатом нашого журналу може стати кожда особа, яка зложить щорічний даток не менше $ 10.— або установа — не менше $ 20.— Жертводавці, які зложили добровільний даток на видавничий фонд У.І. від $ 10 вгору — автоматично одержують журнал.

На цьому місці складаємо найщирішу подяку Вп. п. д-рові З. Кондратюкові з Вінніпеґу, який на розбудову „Українського Історика" надіслав півмісячної своєї старечої пенсії в сумі $ 50 канад.

Слідуючі особи і установи стали меценатами: д-р З. Кондратюк (Вінніпеґ) — 50 дол., Академічна Громада „Зарево" в Клівленді — $ 50, український банк „Парма Сейвінґс" в Клівленді — $ 50, Український Народній Союз (Ню Джерзі) — $ 50, Василь Мельничук (Кліфтон) — $ 25. По десять долярів зложили: Павло Дорожинський (Ню Йорк), Ст. Ривак (Н.Й.), д-р О. Дерій (Арбутус), о. д-р Семен Гаюк (Річмонд), Гліб Гаюк (Мільвокі), інж. Волод. Дмитрюк (Бофало), Дм. Колішка (Гартфорд), д-р Антін Жуковський (Н. Дак.), д-р Роман Ричок (Філя.), інж. Юр. Гончаренко (Філя.), Панас Ткаченко (Бемевіль), д-р Т. Гнатчук (Толідо), М. Чорний (Толідо), д-р Роман Сиик (Коль Ситі), д-р М. Яремко (Галесбурґ), генерал М. Садовський (Торонто), проф. Р. Чучкевич (Клівленд), д-р Євген Бойчук (Клівленд), Анаст. Микитчук (Гамілтон), Ф.М. Максимонько, Мирон Залуцький (Н.Й.).

На видавничий фонд зложили: проф. Наталя Климкевич — $ 5, д-р Роман Климкевич — $ 5, Антін Сеньківський — $ 2, Олександер Скоп — $ 2, І. Стецін — $ 1.

Збіркова листа п. Волод. Сторожинського (Клівленд): мґр. Я. Говикович — $ 5, Ст. Гурко — $ 2. По одному дол.: О. Росул, І. Стефанюк, І. Жила, В. Жила, Р. Касараба, В. Клек, Пл. Бурда, Ю. Іванеґа.

Збіркова листа о. д-ра С. Гаюка (Річмонд): Б. Берест — $ 5, Ю. Зеленський $ 3, Яр. Солик — $ 2.

Збіркова листа В. Дмитрюка (Еґесвіль): інж. В. Гновий — $ 2.

Збіркова листа д-ра Романа Коса (Філя.): По $ 5: д-р Микола Бояр, д-р П. Богданівський, інж. Бак-Бойчук, д-р Лев Смішко, д-р Євген Грабарчук, Лідія Грабарчук. По $ 2: о. Ст. Клепарчук, Роман Поритко, Стефан Бартко. По $ 1: інж. Д. Демедюк, Мик. Миськів.

Збіркова листа інж. Ярослава Зубаля (Дітройт): І. Журківський — $ 5, М. Миколаєнко — $ 3, по 2 дол.: д-р Ю. Бахур, Я. Стасик, Ст. Лехно, д-р О. Біланюк, Мирослава Зубаль.

Збіркова листа проф. І Зєлика (Нюарк): По 3 дол.: І. Зєлик, Кордуба. По 2 дол.: О. Суховерський, Мирон Стебельський, Іван Турянський, Ярослав Гайвас. О. Твардовський — 1 дол.

Збірка на пресовий фонд У.І. в нагоди ювілейного вечора присвяченого століттю М. Грушевського в Клівленді (НТШ і УІТ): По 5 дол.: Ред. Кость Мельник, д-р А. Жгута, д-р В. Возняк, д-р Д. Павлишин, М. Бігун, І. Пітерс. По 3 дол: д-р Дм. Фаріон, д-р О. Фединський, проф. М. Шиян. По 2 дол.: проф. М. Степаненко, В. Пономаренко, Гр. Ткачук, проф. Р. Чучкевич, інж. Ф. Трач, проф. Гнатюк, проф. М. Пап, проф. А. Кармазин. По 1 дол.: проф. М. Ждан, мґр. Іванишин, М. Ковалисько, мґр. М. Піхурко, м.м. (нечиткий підпис).

Збірка на У.І. з нагоди Академічного Вечора Зарева в Балтіморі присвяченого М. Грушевському — $ 92.00 (збірка ще не закінчена, прізвища жертводавців згодом подасться до відома).

Всім Меценатам і Жертводавцям складаємо нашу найщирішу подяку.

Ріджайна, Канада

ПЛАСТОВА ГРУПА ПРИ ПРАЦІ

Одним із завдань молодечих організацій є не тільки гуртувати молодь, але і виготовляти виховну програму, яка охоплювала б тілесну заправу і гарт духа, що має залишитися для неї дороговказом на ціле життя.

Пласт, організація української молоді, має свої світлі традиції і 55-річну практику з Рідних Земель, і чимраз то сильніше вкорінюється на нових місцях поселення.

Останніми роками до пластової родини в Канаді включилася одиниця, Пластова Група в Ріджайні. Часово вона ще молода і організаційно оформилася три роки тому. Ця Група тепер начислює 24 членів, які заступають новацтво, юнацтво, ст. пластунів і сеньйорів. Пластова Група в Ріджайні має новаків „Бобри", рій новачок „Євшан ззілля", гурток юнаків „Кажани" і гурток юначок „Кедрина". Новацтво і юнацтво брало участь в таборах у Сіба Бін (коло Едмонтону), в Красвій Пластовій Зустрічі в Скелястих Горах, Саскатуні, Вінніпеґу і Пласт. Січі в Ґрафтоні (коло Торонта), та мали власні короткореченцеві табори в балці Мек-Лейн коло Ріджайни і коло озера Ровінс Равін. Гурток юначок „Кедрина" своєю здисциплінованістю та осягами у виконуванні пластових доручень здобув минулого року перше місце у країових пластових змаганнях і друге місце у тереновій грі на зустрічі в Скелястих Горах, чим приніс окрему честь для Групи в Ріджайні.

За виховну працю серед юначок відповідає пл. сен. Софія Скрипник, юнаками опікується пл. сен. Яр Скрипник, новачками пл. уч. Таня Воробій, а новаками пл. сен. Зенон Васараб. Головою Пластової Групи є пл. сен. Богдан Казимира.

Щоб дати пластовій молоді заправу до пластових таборів цього літа (12 юнаків і юначок зі своїми виховниками братимуть участь в Красвій Пластовій Зустрічі в Монтреалі - Оттаві в липні ц. р.) намічено окрему програму. Між іншим у неділю 26 лютого ц. р. зорганізовано для молоді дозвілля моторовими санками на узбіччях коло Ріджайни. Опісля вечором у залі УНО членки Пластприяту приготовили спільну вечерю для пластової молоді та їхніх родичів. Це була добра нагода для зустрічі батьків, а зорганізоване дозвілля було нагородою для пластової молоді за її сумлінне виконування доручень, які вони отримують від своїх виховників. По вечері юначки виконали невелику програму, а пізніще юнаки і новаки відспівали декілька пісень, за що отримали заслужене признання грімкими оплесками.

Досвід виказує, що труд вложений для виховання молоді згуртованої в пластових рядах, приносить успіхи. Доказом цього є невелика група в Ріджайні, яка гарно розвивається і є всі надії, що вложений труд і зусилля виховників не підуть намарне.

А. В.

Бронкс, Н. Й.

ЗАПУСНИЙ ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР 82-го ВІДДІЛУ СУА

Розваги, танці й товариська гутірка при буфеті склалися на програму вдалого запусного вечора, влаштованого 82-им Відділом Союзу Українок на Бронксі в залі церкви св. Покрови в неділю 5-го березня.

Імпреза стягнула поважну скількість учасників різного віку — членів відділу з родинами та сторонніх гостей. Вечір відкрила голова Відділу п-ні Е. Лисько, а програму вели на переміну імпрезова референтка п-ні О. Кіршак і п. В. Гентиш, який, хоч чоловічої статі, довно вже „адоптований" на почесного члена 82-го Відділу. Фейлетон - гумореску пера п-ні Г. Лисько на тему „Тема без теми" відчитала з експресією імпрезова референтка п-ні О. Кіршак. Веселі коломийки укладу п-ні О. Гентиш відспівали авторка й голова Відділу п-ні Е. Лисько. Це були добросусідські жарти та дружні шаржі на бронксівських громадян. Багато радости й приємного настрою вніс своїм дотепом і співом народних пісень та куплетів п. І. Раковський, якому акомпаніював п. В. Гентиш. Оба розвагові виконавці з популярної оркестри „Амор".

До танців грали патефонові плити.

Імпреза була вдалою і мала поважний матеріяльний успіх.

(в. б.)

БАЛЬ УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА В ШИКАҐО

На фото (зліва направо): д-р В. Помірко, Ірина Савка — почет Андрій Дурбак, Світляна Тарасенко — Микола Іваник, Оленка Юревич — Зенон Ліщинський, пані М. Яримович, Маруся Мрищук — Тарас Филипович, Оксана Яримович — Степан Богач, Марійка Іващук — Андрій Кушнір, Оксана Касіян — Тарас Ліскевич, Ігор Скубяк.

4-го лютого ц.р. відбувся річний баль Лікарського Товариства, Відділ в Шикаґо, і Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів.

На тому балі вже сьомий раз під протекторатом цих Товариств Учительська Громада представляє дебютанток.

Цьогорічний добют, хоч чисельно не великий, випав вдало і приніс вдоволення дебютанткам та їхнім родичам.

Участь у балі дебютанток є найкращим доказом, що дебют подобається молоді. Видно, що представлення молоді спільноті зобов'язує цю молодь, а це найважніша ціль виступу дебютанок.

Рясні оплески присутніх на балю для дебютанток та їх почету залишають в них акнайкращі враження та спомин про перший публічний виступ, а батькам ці оплески є подякою за добре українське виховання дітей.

Дабютанток вітали містоголова Лікарського Товариства д-р Б. Целевич, від Об'єднання Ветеринарних Лікарів д-р В. Петрина, переводили дебют М. Яримович — як голова - відпоручник батьків, д-р В. Помірко від обох Товариств, і Ігор Скубяк, майстер церемонії. Привіт і подяку передавав д-р В. Помірко.

д-р В. Помірко

Нюарк-Ірвінґтон, Н. Дж.

ГУРТОК ПРИЯТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ

До ряду численних українських організацій на терені Нюарку й Ірвінґтону прибуло перед кількома роками засноване з ініціятиви п. інж. Л. Савойки нове, потрібне Т-во „Гурток приятелів Української книжки", що поставило собі за ціль опіку над українською книжкою.

Для осягнення цієї шляхетної мети постановлено зацікавити укр. громадянство публічними бібліотеками і старатись, щоб вони з приділюваних їм фондів закуповували і українські книжки. Предкладати Дирекціям тих бібліотек списки українських книжок для доповнення ними українських відділів і збільшувати їх книжками, зібраними між громадянством та уряджувати ширші сходини членів для обговорення книжкових справ і доповідей для заінтересування громадянства українською літературою.

Належить ствердити, що ціль Т-ва знайшла поважне число любителів укр. книжки, про що свідчить поважна кількість членства — 73. Т-во відбуло 9 лютого в домівці Т-ва „Самопоміч" Річні Загальні Збори, на яких п. інж. Л. Савойка зложив змістовний звіт з його діяльности.

Замітнішими моментами звіту було ствердження, що постійні відвідування публічних бібліотек і предкладування прохань про закуповування нових книжок для доповнювання українських відділів, мали деякий успіх, який був би більший, якщо б не тільки члени Т-ва, але й інші члени бібліотеки, що користають з них, просили про українські книжки і використовували ті, які там вже є. Управи бібліотек, як заявив звітодавець, звертають дуже велику увагу на „рух книжок", на те, як багато люди користають з даних книжок.

Не слід забувати, що бібліотеки закуповують книжки з податків, що їх платимо і ми, і коли б наше громадянство просило про українські книжки — їх одержали б.

Для вдержання приязного контакту з публічними бібліотеками в Ірвінґтоні при Клінтон і Гров вулиці, з яких укр. громадянство найбільше користає, наше Т-во подарувало кілька книжок і заплянувало закупити та подарувати згаданим бібліотекам цінну книгу „Історія української культури", якої перший том вже вийшов, а другий має вже довзі появитися.

Для зацікавлення нашого громадянства літературою, Т-во влаштувало в 1966 році три доповіді: 26-го лютого проф. Д. Горняткевич — „Як дивитися на твори мистецтва"; 27 жовтня проф. К. Кисілевський „Мистецтво слова наших поетів і письменників" і 8 грудня проф. Д. Горняткевич „Причинки до двох літературних ювілеїв"..

Вузькі рами допису не дозволяють мені ширше писати про ці збори. Гаряча просьба до українського громадянства допомогти Т-ву осягнути його ціль для створення сильних українських відділів в публічних бібліотеках — а саме просити Управи бібліотек про українські книжки.

Контрольна Комісія ствердила згідну з статутом діяльність Управи — зокрема взірцеве ведення книговодства і касової книги та поставила внесок про уділення уступаючій Управі абсолюторію з подякою і похвалою за безкорисну і жертвенну працю. Внесок схвалено одноголосно і вибрано нову Управу в складі: інж. Любомир Савойка, голова, мґр. Богдан Шарапевич, містоголово, п. Евген Стебновський, секретар, п. Марія Ґерус, орґ. референт і п. Юліян Баранюк, справник.

Контрольна Комісія: п. Іван Пастух, п. Василь Кузяк і п. Іван Оверко.

Зборами проводив п. І. Оверко.

Іван Оверко

НАРОДЖЕННЯ ТРАДИЦІЇ

На шахтах Донецького басейну „встановлено традицію" — засвічувати зірку з червоною лямпочкою всередині над тією шахтою, яка виконала черговий плян добування вугілля. Якась Комаровська „в и к о м а р ює" з цього приводу в „Молоді України" з 14-го березня:

„У новій п'ятирічці шахтарі Кіровська вже видали чверть мільйона тонн надпланового вугілля. А тепер за почином гірників комбінату „Донбасантрацит" на Луганщині розгорнулося змагання за щоденний вклад кожним підприємством в ювілейний фонд надпланової продукції і прибутку. Це значить — на кожній шахті „світитиме своя зірка"...

Парма, Огайо

„ЯЛИНКА" СУМА.

Цьогорічна „Ялинка", що її влаштував 8-го січня Осередок СУМА ім. Тараса Шевченка в Пармі, притягнула увагу ширших кругів нашого громадянства. Кілька сотень присутніх батьків та прихильників сумівської молоді по береги заповнили залю школи св. Иосафата. Отець Андрій Улицький поблагословив спільну трапезу та привітав дітвору, молодь і старших, після якого пролунала коляда „Бог Предвічний".

Різдвяну програму, підготовану й виконану виключно силами юнацтва Осередку, віддкрив голова. п. Ілля Вільшанецький. Він підкреслив виховне значення таких імпрез, зокрема тоді, коли підготовляє їх уже молода зміна, пробуючи сил до самостійного лету. З тієї точки погляду ця імпреза має подвійну вартість. Ведення програми передав п. Вільшанецький старшому юнакові Івасеві Юрковому, який вив'язувався зі свого завдання справно.

Після коляди всього юнацтва, яке густими лавами заповнило сцену, різдвяні віншування склали Мирон Гальчук та Богдан Хованець. Слідувала коляда „Не плач Рахиле" із сольом Марусі Кліщук, а згодом юнацький хор виконав коляду „На Рождество Христове". Рій молодших юначок, прибравшись у строї сніжинок, виконав під проводом своєї впорядниці Ірини Сліпець танок „Сипле сніг". Добре випала теж збірна деклямація роя старших юначок під проводом впорядниці Оксани Павлик. Маленька Наталя Кліщук продеклямувала „Молитву" а Роман Вільшанецький виголосив вірш О. Олеся про ялинку.

Рій впорядниць під проводом виховниці п. Софії Бурої виконав Різдвяний монтаж" із творів Ольги Лубської і Лесі Храпливої. Провідну рецитацію в монтажі виконала Ірина Сліпець із добрим деклянаторським хистом. Віншуванням двох наймолодщих юнаків Михася Гевка та Люби Сліпець і колядою „Бог Предвічний" закінчено програму, виконавців якої присутні нагороджували щирими і рясними оплесками. Немало праці вложила у складення цієї різдвяної програми виховниця Оля Джуман. Після багатої і зразково підготованої традиційної вечері, яку влаштували невтомні пані з Кружка Матерей, при допомозі старших юначок, молодь весело забавлялась під звуки доброї юнацької оркестри.

— Т-ий

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

„Тепер у експозиційних залях і фондосховищах Чернівецького краєзнавчого музею зберігається більше 50.000 експонатів", — повідомила „Рад. Україна" з 11-го березня. Очевидно, ті експонати, що „розповідають про успіхи соціялістичного будівництва в Чернівецькій області", виставлено для оглядин, але важливіші і цікавіші, що стосуються історії Буковини, змагання тієї частини українського народу проти румунізації то-що — все те скрите у „фондосховищах".

РОМАН ГОЛІЯН

(Закінчення зі стор. 3-ої)

репортажі, добрі тижневі огляди політики і нашого громадського життя, статті на актуальні політичні, літературні, мистецькі й загальносуспільні теми, маючи велике число співробітників з-поміж провідного активу всіх секторів нашого суспільно-громадського життя.

Роман Голіян чи не єдиний з-поміж українських журналістів у Львові майже кожного року виїздив кудись за кордон, і звідтам присилав оригінальні репортажі, які друковано у „Неділі", „Ділі", або „Новому Часі", зокрема давав вірні оцінки політики тої чи іншої країни та її настанову до української проблематики. Найцікавішими були його репортажі з Карпатської України, куди він виїхав легально, як кореспондент „Діла".

Роман Голіян був уже в Галичині активним членом Українського Національно-Демократичного Об'єднання (УНДО), хоч назверх політично не анґажувався. Був членом „Молодої Громади" у Львові, Т-ва „Просвіта" і багатьох інших.

Під час другої світової війни Р. Голіян відсунувся від фахової праці. Зі Львова виїхав він до Кракова, а в 1945 році перенісся до Франції, де знову включився в громадську роботу. Був постійно в Представництві ВО Української Національної Ради на Францію, працював в Управі Т-ва кол. Вояків Армії УНР, був представником ЗУАДК на Францію, членом Президії Української Національної Ради від УНДО і якийсь час кореспондентом „Свободи".

У приватному житті Р. Голіян завжди був погідний, усміхнений, дотепний, елеґантно вбраний, в поведінці дуже культурний; любив товариство, але добре й розумне; не любив „жебраків"-нероб і сам ніколи ні в кого не „жебрав", бо вважав, що український інтеліґент, український ремісник-міщанин чи український робітник повинен брати собі приклад від українського селянина-господаря, який при всяких умовах життя змагається за те, щоб бути господарем своєї землі... Українська провідна верства, казав він, не сміє гнути хребта, але мусить сама собі допомагати морально і матеріяльно, щоб давати добрий приклад широким масам. І тому не шукав „теплих посад", хоч мав на це багато пропозицій.

Роман Голіян був одним із перших моїх учителів практичної журналістики, прийнявши мене вже з початку 1928 року на співробітника „Неділі", на місце хворого тоді емеритованого судді Микити Присташа. Йому я багато завдячую, бо він навчив мене, як треба сприймати життя і людей, щоб не розчаровуватися, і цим допоміг мені також „вибитися в люди".

Як журналіст Р. Голіян обстоював думку, що преса має бути перш за все вірним інформатором і точним хронікарем поточної історії своєї суспільности і позитивно впливати на творення громадської думки, щоб ця сучасність була якнайкраща. Як редактор він вимагав від своїх співробітників конче опанувати хоч одну чужу мову. Він сам, крім української, добре володів німецькою, польською, французькою і російською мовами. Кожний журналіст, на його думку, повинен спеціялізуватися в одній жанрі, бути фахівцем хоч одної якоїсь галузі, щоб могти писати авторитетно. Сам він був високим фахівцем, як політичний репортер - коментатор. Він часто підкреслював, що добрий журналіст мусить постійно користати з добрих словників, енциклопедій, фахових журналів і виробити собі сприт та вміння добувати своєчасно вістки-інформації з „першої руки" і пробувати цю вістку подати „першим" своїм читачам. Це було стимулом до його частих поїздок закордон, які він умів „організувати", не маючи на це власних грошей. Пів Европи об'їхав з власним... „примусом" у валізці, бо на готелі й дорогі сторони його засоби не дозволяли.

В останніх роках мало писав. Час від часу появлявся його репортаж-стаття в „Свободі" про життя Франції або Німеччини. Мій особистий зв'язок теж затрачувався, і тому про останні роки його життя знаю дуже мало. Цих кілька слів пишу на пошану пам'яті доброго українського журналіста і громадянина, як вислів співчуття його найближчій товаришці життя пані Олі та доньці пані Марті, а також братові Володимирові і сестрі Ніні в їхньому родинному смутку, який поділяє вся українська громада, зокрема журналістичний світ.

Українське Академічне Товариство „ЗАРЕВО" в Ню Йорку

влаштовує черговий

АКАДЕМІЧНИЙ ВЕЧІР

на якім доповідь виголосить

о. д-р Мелетій Соловій ЧСВВ

на тему

„ВРАЖІННЯ З ПОДОРОЖІ ПО СВЯТІЙ І РІДНІЙ ЗЕМЛІ"

Після доповіді будуть висвітлені фільм і прорізки з подорожі.

Академічний Вечір відбудеться

в суботу, 25-го березня 1967 року о 6-ій год. веч.

в УКРАЇНСЬКІМ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ

2 Іст 79-та вул. в Ню Йорку

ВІСТІ З ТОРОНТА

КОНҐРЕСОВА СЕСІЯ ЦЕНТРАЛІ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ, — Централя Українців Католиків Торонтонської Епархії відбуде 1 квітня в приміщеннях катедри св. Йосафата свою Конґресову сесію, в якій участь візьмуть складові організації БУК ЛУКЖ, УКЮ і Б-во св. Миколая. Пебед вибором нової управи відбудуться окремі сесії складових організацій, присвячені організаційним справам. Після закінчення Сесії буде Зустріч всіх делеґатів, членів Епархіяльних Управ, гостей від запрошених світських організацій, Всеч. отців та поодиноких громадян. Під час вечері будуть доповіді і привіти.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КРЕДИТІВКИ „БУДУЧНІСТЬ" відбулися 26 лютого у власному будинку при вул. 140 Бетгурст. Це друга велика наша фінансова кооператива, що розвивається з успіхом. Зборами проводила президія в складі: мгр В. Кліш — голова, І. Савка — заст. голови, і П. Мигуляк — секретар. Звіти, які склали управитель спілки п. В. Куций і головний директор мгр В. Кліш — виявили всесторонній розвиток. В імені Кредитового Комітету звіт склав п. О. Матла, а мгр. А. Тершаковець від Контрольної Комісії. Збільшення числа членства, поширення кола молоді (450 осіб), допомога різним установам і організаціям, загальне довір'я яким втішається кредитівка, та нові доповнення до статуту в користь членства, все це найкращий показник праці. Довголітнім головою кредитівки є мгр В. Кліш, а директором від часу її зорганізування — п. В. Куций.

СТОЛІТТЯ УКРАЇНКИ — З доручення прем'єра Канади Пірсона 3-го березня посол д-рС. Гайдаш вручив пані Параскевії Дубині — Почесну Грамоту з нагоди її 100-літнього ювілею. Грамоту видав Уряд Канади за підписом Генерального губернатора Ваньє, прем'єра Пірсона і державного секретаря Джулі Лямарш. Присутнім при вручуванні Грамоти був ред. „Вільного Слова" — д-р С. Росоха, який зробив з ювіляткою інтерв'ю. Ювілятка заявила з гордістю, що з діда - прадіда є киянкою, родилася там 27-го жовтня 1987 р. почувається дуже добре, та під час доброї погоди ще й сьогодні робить собі „двомилевий" — прохід, є веселої вдачі, та ще й тепер не бажає жодної в нічому допомоги, щоб часом хтось не подумав, що вона, стара!

До Торонта приїхала в 1958 р., де живе її син М. Г. Дубина.

ПРЕМ'ЄРА „КАССАНДРИ", — Театральний ансамбль „Заграва" повторить історію загибелі Трої, яку так помистецьки змалювала в драматичній поемі Леся Українка. Вистава відбудеться 2 і 9 квітня ц. р. в залі Українського Дому при вул. Кристі, у веч. год. 7:30. У виставі беруть участь кращі сили „Заграви" і молодь. Ролю Кассандри виконує пані — Ніна Тарновецька.

ВАСИЛЬ БОЙЧУК, — далі очолює Національну Футбольну Лігу, річні загальні збори якої відбулися, 4 березня в готелі Кінґ Едвард, та знов доручили вести її нашому землякові. До нової управи обрані: Василь Бойчук — голова (Україна), 1-ший заступник голови — Тібор Куті (Гунґарія), 2-гий заст. голови — Гльо Мадонія — (Італія), секр. скарбник — Джан Діксон — (Греки).

КОНЦЕРТ СТРУННОЇ ОРКЕСТРИ, — музичного Інституту Ім. Лисенка відбувся 11-го березня в Авдиторії Центральної Школи, та пройшов з великим успіхом. Як відомо, Інститут під проводом свого основника і диригента проф. І. Ковалева діє при Святомиколаївській церкві, та вже не раз був насолодою для публліки під час концертів. Концерт відбувся при співучасті: Пласту, Хору „Прометей", СУМ, Українського Лікарського Т-ва і відділу КУК. Ціль концерту — придбання десятьох тисяч дол. на придбання інструментів та поширення оркестри, яка в найближчих двох роках повинна б стати українською симфонічною оркестрою.

УПРАВИТЕЛЬ МІСІЙНОГО Т-ВА в ТОРОНТІ, — о. Орест Олекшій, управитель місійного відділу для молоді при Консисторії Української Греко - Православної Церкви в Канаді, завітав до Торонта, де 24 лютого відбулися збори молоді: курси українознавства, та СУМК і ОДУМ. Збори відкрив голова громади п. Б. Оранський, а гостя представив присутнім Всеч. о. Д. Фотій. Молодий священик (висвячений у січні ц. р.) уродженець Канади о. О. Олекшій, піднявся великого і благородного діла, бо очолив таку відповідальну частину нашого життя. Ціллю і завданням Місійного Відділу — потреба молодих священичих покликань, і релігійно - національного виховання нашої молоді. Ці, найважніші питання, були порушені у слові і дискусії. По зборах відбулося чайне приняття для молоді і старших. Другого дня о. Олекшій відвідав Інститут ім. Володимира Великого, де знайомився із студентами та їхніми проблемами.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ УНС. — Окружний Комітет відділів УНС в Торонті, скликає на 15 квітня Окружні Загальні Збори, на яких будуть звіти, дискусія, вибір нової управи, обговорення організаційної праці, доповідь представника Гол. Екзекутиви, та святочне вручення почесної плякати Округи за найкраще виконання своїх організаційних завдань в 1966 р. Перед зборами плянуються ще окремі зустрічі з делеґатами, членами Головної Екзекутиви, та представниками громадянства. Окремі повідомлення про місце і час, своєчасно одержуть усі відділи.

Проситься найменше двох представників від відділу.

НОВА КНИЖКА. — Українська Кредитова Спілка при вул. 297 Колледж видає цікаву книжку письменника Уласа Самчука під заголовком „На твердому ґрунті". Книжка має мати коло 400 сторінок з тематикою про життя української еміграції в Канаді. Цей почин УК-Спілки гідний уваги нашого громадянства, він буде гідним вкладом українців у 100-річчя Канади.

ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ. — від 20 березня до 1 квітня ц. р. в публічній бібліотеці, при вул. Квін ч. 1303, буде відбуватися Фестиваль Української Культури. Будуть виставлені у бібліотеці українські книжки, кераміка, вишивка, різьба, образи українських авторів. У тому часі з мистецькою програмою виступить хор „Прометей" і танцювальний гурток „Калина". Варто, щоб якнайбільше число українців в тому часі віддвідувало бібліотеку, та своїми побажаннями і рівночасно запотребуваннями на українську книжку зацікавило управу бібліотеки уважніше ставитися до українського друкованого слова. На жаль у великому Торонті, де тисячі наших людей, не все бібліотеки мають достатнє число наших книжок. Вина за нами! Ми читаємо мало, а при тім навіть не даємо собі труду запитати за чимсь українським. Рух випозичуваних книжок є запорукою, що бібліотека їх буде мати.

В. Дідюк

Мінneaполіс, Мінн.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА 16-го ВІДДІЛУ СУА

Місцевий 16-ий Відділ СУА, який очолює пані мгр. Петрашак, улаштував п'ятого лютого, в залі школи при церкві св. Константина вдалу та корисну імпрезу: Виставку українських вишивок, кераміки, різьби та інших речей. Виставка має велике виховне значення для молоді. У виставці взяли участь 28 членок СУА.

На виставці було понад 500 експонатів. Заступлені були взори різних вишивок, з багатьох околиць України. Тут були: вишивані сорочки, блюзки, ручники, подушки, серветки, кераміка, писанки, різьблені касетки і хрести та інші речі.

Пані Процай, крім вишивок, різьби, великодніх писанок, показала галицькі та козацькі пояси, речі з 17-го століття, які мають музейну вартість.

Несподіванку зробив нам професор Петришак, в неділю 5-го лютого на згаданій виставці СУА. Він показав нам вислід своєї довголітньої — малярської праці. Хоч не професіонал, на залі ми виділи 50 образів його пензля. не всі професійні малярі можуть дорівняти йому такою скількістю.

Тематика його малярства — це історія України: княгиня Ольга, Святослав, Володимир Великий. Ці образи пригадували нам той час нашої історії, коли то ми були державним народом. Були підметом, а не предметом у міжнародніх взаєминах. Час, коли то наші князі були посвоячені з багатьма володарями тодішньої Европи.

Через історію Княжої і Козацької доби перевів нас професор аж до першої світової війни. Показав нам Січових Стрільців, вісімнадцяті роки, універсали, похід на Київ.

На останньому образі професор показав події другої світової війни — боротьбу УПА. Час, коли два імперіялізми, московський і німецький, схопили себе за горло та вели боротьбу за панування над Україною. І тоді то прийшли ті буйні дні, коли то в димах горіючих сіл та на їх руїнах повстала УПА, щоб рятувати честь Української Нації.

Виставку організовано відвідали сумівці. Наочний - історичний матеріял скорше „врізується" в пам'ять молоді та довше залишається в пам'яті.

Мусимо щиро сказати, що такої приємної і корисної імпрези в Міннеаполісі ще не було.

О. Покотило

ПОВІДОМЛЕННЯ

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Українського Народного Дому в Ню Йорку

— відбудуться —

в суботу, 8-го квітня 1967 року

у ВЕЛИКІЙ ЗАЛІ УНДОМУ

при 140-142 Друга Аве. в Ню Йорку

Початок о год. 6:30 вечора

Прохаємо всіх членів, як індивідуальних так установи, прибути на Збори й якщо змінили адреси, подати їх Дирекції УНДому. Вагато повідомлень про Збори повернулися з приводу зміни адрес членів, про які УНДім не був повідомлений.

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Дітройті і околиці

— влаштовує —

31-го березня і 1, 2 квітня 1967 року

В П'ЯТНИЦЮ, СУБОТУ і НЕДІЛЮ,

в приміщенні

Української Мишиґенської Ліґи

при 6690 Michigan Avenue в Дітройті

СЕКРЕТАРСЬКО-ОРГАНІЗАТОРСЬКИЙ КУРС

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

ОРГАНІЗАТОРСЬКИЙ ВИШКІЛ:

1. Кваліфікації і обов'язки організатора УНСоюзу;
2. Як здобувати членів (Психологія забезпеченевої акції);
3. Організація членської кампанії (Техніка забезпеченевої акції);
4. Наш „товар": роди забезпечення в УНСоюзі та їх добір і сполука;
5. Національна роля УНСоюзу в минулому і сучасному.

СЕКРЕТАРСЬКИЙ ВИШКІЛ:

1. Оформлення членів;
2. Обслуга членів;
3. Ведення книг і розрахунків Відділу;
4. Виплати членам;
5. Обов'язки секретаря у відношенні до членів.

ДОПОВІДАЮТЬ НА КУРСІ:

ВОЛОДИМИР СОХАН, заст. гол. предсідника і керівник рекордового відділу

ЯРОСЛАВ ПАДОХ, головний секретар

ІВАН ВАЩУК, головний контролер

ВОЛОДИМИР ГІРНЯК, обласний організатор

До участи в курсі зобов'язані Предсідники, Секретарі, їх Заступники, Касири і Організатори Відділів Округи, а також інші Відділові урядовці і члени, які бажають активно працювати для Українського Народного Союзу.

ПОЧАТОК КУРСУ в П'ЯТНИЦЮ, 31-го БЕРЕЗНЯ, о год. 7-ій веч.

В СУБОТУ між 1-3 год. по пол. відбудеться

СПІЛЬНИЙ ОБІД

в часі якого відбудеться

вручення плякет новим членам Клюбу Заслужених Союзовців.

Для замісцевих курсантів буде забезпечене приміщення.

Курс закінчиться спільною знімкою його учасників.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

А. ТРИШ, голова — Д. ІВАСИШИН, секретар

АМЕРИКАНСЬКА ПРОВІНЦІЯ ОО. ВАСИЛІЯН

— оголошує —

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНКУРС

на

КОРОТКІ НАРИСИ (ЕССЕЙ) ЖИТТЄПИСУ

Св. Свящ. Йосафата Кунцевича, ЧСВВ

з приводу

СТОРІЧЧЯ ЙОГО КАНОНІЗАЦІЇ (1867-1967)

НАГОРОДИ ЗА НАРИСИ:

1. Діти 7 і 8 кляс початкової школи (300-500 слів) $ 25.00
2. Середньо-шкільна молодь (800-1000 слів) ---- 50.00
3. Студенти коледжу (1200-1500 слів) ---------- 100.00

(Можна писати або в українській або англійській мовах.)

Нагороджені праці оповістимо в українсько-католицькій пресі. Надісланих рукописів не звертаємо. Ваші рукописи, як можливо, машинописом, вишліть найпізніше до кінця вересня 1967 р. на адресу:

Very Rev. NICHOLAS M. KOHUT, OSBM

Provincial Superior

22 East 7th Street New York, N.Y. 10003

Замість квітів на могилу

бл. п. **ОЛЬГИ БЕДРІЙ**

складаємо 10.00 долярів на будову Української Церкви в Керґонксоні.

89-ий ВІДДІЛ СУА в Керґонксоні, Н. Й.

Замість квітів на могилу

бл. п. **СТЕФАНІЇ БАЧИНСЬКОЇ**

складаємо 25.00 долярів на Український Католицький Університет у Римі

Мирослава і д-р Юліян ПАВЛИШИНИ

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що в п'ятницю, 17-го березня 1967 року рано, по довгій і тяжкій недузі, упокоїлася в Бозі наша Найдорожча МАТИ, БАБУНЯ і СЕСТРА

бл. п. ОЛЕНА з ЛОҐУШІВ КРАСІЙ

ПАНАХИДА в неділю, 19-го березня, о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні Талярського, а ПОХОРОН в понеділок, 20-го березня 1937 р. о год. 9-ій рано з церкви св. Михаїла на український цвинтар в Гластонбері, Конн.

В глибокому смутку:

доньки — МАРІЯ, ЮЛІЯ, АННА, ЯРОСЛАВА і СТЕФАНІЯ з мужами

сини — БОГДАН і МИРОН з дружинами

брати — ВАСИЛЬ і ЯКІВ в Україні, ДМИТРО в Дітройті

Ділимося сумною вісткою зРіднею, Приятелями і Знайомими, що в середу, 15-го березня 1967 р. відійшла у Вічність Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

сл. п. АННА МАНДЗЕНКО

(з роду ЩЕЛІНСЬКА)

ПОХОРОН відбувся в суботу, 18-го березня 1967 року в Українській Православній Церкві Св. Покрови в Мілвокі, Висконсин.

В глибокому смутку:

чоловік — КОСТЬ МАНДЗЕНКО

дочка — НАДІЯ з мужем МИКОЛОЮ СЕМЕНЯК

дочка — ВІРА з мужем АНТОНОМ БАТА

син — АНАТОЛІЙ з дружиною ЛІЛІЄН

син — ВОЛОДИМИР з дружиною в Україні

внуки: СУЗАННА, НАТАЛКА, ЛОРЕТТА, ЕДУАРД, ЮРІЙ, ДЖАНЕТТ

брат — ген. ЙОСИП МАНДЗЕНКО з дружиною МАРІЄЮ

Свято монаших обітів у Стемфорді

Два роки тому писали ми в „Свободі", яким шляхом прямувала Тетяна Янович до „Небесних висот".

День 15-го серпня 1964 р. був днем, коли залишила у непам'ять усі примани цього світу, а взяла вона щонайважніше — свій хрест і вступила, як новичка в слід своїх попередниць Сестер Місіонерок.

20-го лютого 1965 р. одержала вона перше свячення і нове облечення, принявши черноче ім'я Сестри Иоанни. Два і півроку наполегливої праці на всіх ділянках монашого життя, Сестра Иоанна завершила час новички та вповні піддготовилася до зложення обітів. Вкінці прийшов довго очікуваний день. Настоятелька монастиря Впр. Мати Андрея повіддомила родичів Сестри Иоанни, щоб вони прибули на торжество обітів у неділю 12-го лютого 1967 р.

Того дня рано в год. 5-ій виїхали родичі з Виллиментик, щоб на 8-у годину вспіти на церемонію обітів. В означений час заїхали під браму монастиря. За потиском ґузика брама відкрилася і Впр. Мати Андрея поздоровила гостей та негайно впровадила до каплиці, вказуючи їм на місце у першій лавці.

Два священики і дві сестри були вже зібрані до Богослуження. Був на диво преґарний соняшний день. Ясні проміння вливалися крізь вікна до каплиці та осяювали золотом розмальований Іконостас і його св. образи.

Торжественну св. Літургію Василія Великого відправив Впр. о. Петро Скрінковський в сослуженні отця ЧНІ з Голляндії. Співав хор Сестер. Кожна пісня благальна, чи славославна звучала мелодійно та гармонійно. Не надто голосний, заце спокійно - умірковений це був спів і милозвучність у всіх мелодіях пробивалася однаково м'яко. У той момент пригадалися слова Сестри Иоанни з перед кількох літ, як вона, будучи ученицею Академії, говорила до своїх родичів: „Коли б ви почули, як співають наші Сестри Службу Божу, то вам здавалося б, що це спів небесних янголів".

І дійсно. В більшості застосували Сестри старо-українські богослужебні напіви, що викликало у присутніх глибоку пошану ддо нашого обряду.

Цілість того свята доповняв і зовнішній вигляд Сестер Місіонерок. Білі габіти і сині вельони підвищували значення цього небуденного торжества.

Перед св. Причастям новичка Сестра Иоанна, приклякнувши перед, престолом, зложила перед Господом Богом з найвищим пієтизмом свої приречення — обіти. Впр. о. П. Скрінковський виголосив відповідну проповідь. Отець ректор сказав: „Коли Господь покликав Аврама, щоб він залишив свою батьківщину, Персію, а подався у землю Ізраїля, то він там змінив своє ім'я на Авраама та підготовив людство до приходу Спасителя, Ісуса Христа. Так і Тетяна Янович, одиначка у своїх батьків, змінила своє ім'я на Сестру Иоанну, бо Бог покликав її, щоб вона у своїй місії ширила слово Боже серед сучасного морально - підупалого світу.

Це і був той високо піднеслий момент того свята, зокрема для родичів Сестри Иоанни. Вправді очі батьків були зайшли сльозами, але це були сльози і вияв безмежної радости з того великого достоїнства, яким Бог надiлив їх дитину.

В той самий час у парохії у Виллиментику, звідки вийшла Сестра Иоанна, Всеч. о. А. Назаревич відправив Службу Божу в її наміренні. Коли ж отець парох подав до відома своїм парохіянам про цю торжественну подію в Стемфордді, всі вірні, спільно помолившись, відрухово заспівали Многая Літа!

І на закінчення всім цікавим, старшим і молодшим, як себе почувала у той час Сестра Ианна та який був у неї настрій?

На щастя були там посторонні люди, і вони можуть найкраще відповісти на це питання. Все ж таки наші помічення не будуть підроблені, коли ми скажемо: Сестра Иоанна в день своїх обітів була безмежно щаслива. У неї пробивався погідний дух, з її ясних очей промінювала безмежна радість, а в куточках уст дискретно укладалася лагідна усмішка. Все це ані трохи не вказувало хоч би на маленьку журбу про своє майбутнє.

Виллиментик,
20 лютого 1967 р.

М. Янович

В Ню Йорку відбулися річні збори Осередку СУМА

Ню Йорк. — Уступаюча Управа Осередку СУМА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки звітувала тут на Річних Зборах у суботу 18 березня, де у залі Дому ООЧСУ зібралося понад сто членів Осередку, батьків сумівців та гостей. Головою Президії Зборів був обраний мґр. Є. Гановський — голова Головної Управи СУМ у ЗДА. Із звітів голови Уступаючої Управи д. Корнелія Василика та керівників різних референтур, багато з яких очолюють уже молоді сумівці-дружинники з доросту, присутні довідались про велику й багатогранну діяльність Осередку за минулий рік. Осередок нараховує тепер 444 члени, з того старших членів — 66, сумівців-дружинників, юнаків і дівчат — 52 особи, молодших сумівців — 326 членів. Впродовж року сумівці не лише брали організовану участь у багатьох імпрезах, маніфестаціях, національних святах, але відбули разом 504 виховничі сходини по роях і ланках, працювали в таких Гуртках Самодіяльности, як Театральний, Хоровий, Юних Бандуристок, Старша Танцювальна група, Танцювальний гурток для молодших, плекали спорт у різних ланках відбиванки, копаного м'яча та ін. Про активність попередньої Управи свідчить те, що з секретаріяту Осередку за минулий рік було розіслано понад 11 000 листів, закликів, пригадок тощо. При Осередку ім. Т. Чупринки працює Школа Українознавства, з її 11-тьма клясами, в якій вчаться 150 сумівців. Як сказав у звіті д. К. Василик, СУМА дбає не лише про розумовий і фізичний розвиток свого членства, але і про національне виховання дітей та молоді. Як зразок наслідків такого виховання, він зачитав два листи від сумівців — американських вояків: із Кореї, звідки юнак просить прислати йому українських книжок, та повідомляє, що найбільшою прикрістю для нього є те, що не має ніде змоги поговорити по-українському; сумівець-вояк П. Польний у своєму листі з В'єтнамського фронту пише про завзятий бій проти комуністів, починаючи свого зворушливого листа традиційним сумівським привітом: „Гартуйсь!" У бібліотеці при Осередку є 660 книжок, однак, зверталось увагу на потребу більш активного їх випозичення. Серед членства Осередку розходиться понад 200 прим. юнацького журналу „Крилаті". Відрадним явищем праці Осередку є те, що чимало референтур очолюють вже молоді сумівки і сумівці, в тому культ-освітню — подруга М. Гаврилюк, рекорд. секретаріят М. Данилів, А. Лев, спортову реф. — д. Франко, та багато ін. Збори вітали голова 2-го Відділу ООЧСУ д. Твардовський, від ОЖ ООЧСУ письменниця Ласовська, від Комітету Об'єднаних Організацій Ню Йорку д-р О. Соколишин, від УМІ — д-р І. Соневицький, від Батьківського Комітету п. Бочневич, проф. Заклинський та ін. Уступаючій Управі було уділено абсолюторію з признанням за працю. Одноголосно переобрано головою Управи Осередку д. Корнелія Василика; головою Контрольної Комісії обрано М. Фурду, Товариського Суду — В. Яськіва, головою Батьківського Комітету — Д. Щура. Збори закінчено спільним „Не пора". Сцену прикрашував бюст патрона Осередку — командира УПА сл. п. Т. Чупринки. *(П)*

У ХАРКОВІ БУДУВАТИМУТЬ МЕТРОПОЛІТЕН — „СОБВЕЙ"

Як повідомила совєтська преса, з 1967 р. у Харкові почнеться будування підземної дороги — метрополітену і, таким чином, це буде друге місто в Україні, що матиме підземну залізницю. Населення Харкова перейшло вже один мільйон осіб. Перші підземні станції будуть побудовані в північній частині міста, їх буде одинадцять на трасі довжиною в 18 кілометрів; ця перша черга харківського метро має бути закінчена у 1970 році. Після того запляновано розбудувати метро в Харкові так, що разом підземна залізниця буде довжиною в понад 30 кілометрів.

● **Японські дипломати в усіх країнах світу,** де вони тільки акредитовані, дістали наказ від свого міністра — робити всі можливі заходи, щоб осягнути замирення у В'єтнамській війні. Вони мають переконувати комуністичних дипломатів з Північного В'єтнаму про потребу такого замирення.

Рочестер, Н. Й.

10-та ЗАБАВА „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"

Стоять зліва: Леся Приймак з партнером Ярославом Суворим, Ірина Тицька з Романом Боднаром, Христина Гавриляк з Олександром Біликом, Зоряна Зелез з Яромилом Лозинським, Зоряна Домбчевська з Юрієм Шутером, Оксана Білик з Юрієм Павлічком і Марта Остапюк з партнером Юрієм Овадом.

Ювілейна, десята забава „Червоної Калини" 4-го лютого в Готелі Шератон мала зовсім інший характер від попередніх, які відбувались в залі Укр. Нар. Дому і були нарікання громадянства, що заля замала. В цьому „ювілейному" році комітет рішив улаштувати вечерниці в готелі, де також було тіснувато. Заля обчислена на 200 осіб, мусіла помістити 300, бо фреквенція була надсподівано велика. На слідуючий рік вже замовлено залю на 500 місць.

Вечерниці з бенкетом, який відкрив голова комітету д-р Л. Рубінґер, вітаючи гостей і передав провід аранжерові забави інж. Л. Шміґлеві. Залунала пісня „Гей у лузі червона калина". Крім рочестерців була поважна кількість гостей з Сиракюз, Бофало, Обурну, Дітройту і можливо інших місцевостей. Мило вражала велика кількість молоді — студентів і молодих подруж, яким не уступала і „стара ґвардія". Це була дійсно „соборна" забава.

Інж. Шміґель привітав усіх „заграничних" гостей, а між ними письменницю Лесю Лисак з Бофала, та наймолодшу „войну" в особі п. Ігора Гошовського, який прийшов на забаву з одностроі ляйтенанта американської армії. При кінці бенкету Квартет Союзу Українок, Від. 47, під орудою проф. Орисі Костинюк, відспівав кілька пісень.

Головна атракція забави — це перша в Рочестері презентація дебютанток, яку перевів аранжер забави інж Шміґель, при допомозі членів комітету пп Анни Капітан, Міри Повх, Ореста Соробея і Андрія Білика.

Дебютантками були панни: Оксана Білик, дочка п. Тамари і Миколи Біликів в товаристві п. Юрія Павлічка, — Христина Гавриляк, дочка п. Лідії та інж. Романа Гавриляків в товаристві Олександра Білика, — Зоряна Домбчевська, дочка п Люби і мґр. Романа Домбчевських в товаристві Юрія Шутера, — Зоряна Зелез, дочка п. Ярослави і Володимира Зелезів в товаристві Яромила Лозинського, — Марта Остапюк, дочка п. Ірини і д-ра Ярослава Остапюків в товаристві Юрія Овада, — Леся Приймак, дочка п. Марії і Івана Приймаків в товаристві Ярослава Сурового, — Ірина Тицька, дочка п. Галі і інж. Мирослава Тицьких в товаристві Романа Боднара.

Перший вальчик належав до батьків дебютанток, а потім у веселому настрої всі забавлялись до ранку.

Комітет в складі: Братство 1-ої Укр. Дивізії (п. Орест Соробей), Об'єднання бувших Вояків УА (д-р Лев Рубінґер і п. Петро Яріш), Союз Українок Америки, Відділ 47 (пп. Анна Капітан і Марія Холевчук), Український Золотий Хрест, Відд. 18 (пп. Ярослава Зелез і Міра Повх), і Українська Студентська Громада (пп. Лярі Санаґурський і Андрій Білик), має повну матеріяльну сатисфакцію, бо поважну суму грошей розподілено на різні добродійні цілі і МОРАЛЬНУ, бо гордий з того, що дав гостям декілька приємних годин, і дякує всім за симпатії і підтримку.

д-р Лев Рубінґер

РОЗШУКИ

Пошукую осіб, з якими я переписувався тому 10 років на такі адреси, а тепер не має відповіді: **Иосип Тачалка,** 112 E. 2 St., N.Y.C., **Теодор Галка,** Faroie Rd., Holshoplle, Pa., **Марія Кузьмович - Головінська,** 817 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу: **Herrn M. Paraszczycz, 8311 Johanesbrunn, Post Gerzen, Ndb., bei Vilsbibung, Versorgungsheim. Germany.**

ТАРЗАН, Ч. 5780. Вбиває пантеру!

THE CATS' CLAWS RAKED TARZAN; GLEAMING FANGS SOUGHT HIS JUGULAR!

Пазурі кота старанно посягали по Тарзана, блискучі ікла шукали його яремної вени!

RELENTLESSLY, THE APE-MAN PLUNGED HIS KNIFE AGAIN AND AGAIN UNTIL...

Мавполюд безжалісно встромляв свій ніж ще раз і ще раз, аж...

THE BLADE SANK TO THE HILT INTO SHEETA'S CHEST!

Аж поки лезо не ввійшло до самого держака в груди шіти!